

N:o 21.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen med förslag till lag om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap samt till lag om äktenskaps afslutande inför svensk diplomatisk eller konsulär ämbetsman i utlandet; gifven Stockholms slott den 31 december 1903.

Under åberopande af bilagda i statsrådet och högsta domstolen förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslå Riksdagen att antaga härvid fogade förslag till

1:o) lag om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap; samt

2:o) lag om äktenskaps afslutande inför svensk diplomatisk eller konsulär ämbetsman i utlandet.

Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

OSCAR.

Ossian Berger.

Förslag

till

L a g

om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap
och förmynderskap.

Härigenom förordnas som följer:

1 kap.

Om äktenskaps ingående.

1 §.

Svensk undersåte må ej å utrikes ort träda i äktenskap, utan han enligt svensk lag äger det äktenskap ingå.

2 §.

Vill utländsk undersåte inför svensk myndighet träda i äktenskap, varde hans rätt att äktenskapet ingå pröfvad efter lagen i den stat, han tillhör. Är enligt den lag medgifvet, att lagen å annan ort i sagda afseende tillämpas, må sådan lag i stället lända till efterrättelse.

Ej må dock i något fall utländsk undersåte, som är gift, inför svensk myndighet ingå äktenskap; ej heller må äktenskap slutas mellan dem, hvilka med hvarandra äro i sådan skyldskap, som i 1 eller 2 § af 2 kap. giftermålsbalken sägs, eller i det svägerlag, hvarom i 4 § af samma kapitel förmäles.

3 §.

Intyg, att svensk undersåte, som vill tråda i äktenskap inför utländsk myndighet, enligt svensk lag äger det äktenskap ingå, må ej af svensk myndighet utfärdas, innan sökandens afsikt blifvit offentligen kungjord samt tillfalle till jäfs anförande lämnats. Angående ordningen för jäfs anförande och pröfning i ty fall skall hvad därutinnan är stadgadt med afseende å äktenskaps ingående inför svensk myndighet äga motsvarande tillämpning.

Närmare föreskrifter, huru intyg, som nyss är sagdt, må erhållas, så ock bestämmelser, huru utländsk undersåte, som vill inför svensk myndighet tråda i äktenskap, må styrka, att hinder mot det äktenskaps afslutande ej är för handen, varda af Konungen meddelade.

4 §.

Hvad svensk lag stadgar i fråga om lysning till äktenskap, så ock i öfrigt om formen för äktenskaps afslutande, skall äga tillämpning äfven för det fall att utländsk undersåte vill inför svensk myndighet här i riket tråda i äktenskap.

Innehåller främmande stats lag föreskrifter om lysning för det fall att undersåte i den stat vill ingå äktenskap utom sitt hemland, må giftermål inför svensk myndighet ej ske, innan visadt varder, att sådan lysning ägt rum eller att behörig myndighet i den främmande staten från den lysning meddelat befrielse. Ej må dock sådan lysnings försummande här föranleda äktenskapets ogiltighet, ändå att den påföljd är i den främmande statens lag stadgad.

5 §.

Har med Konungens tillstånd främmande stat åt sina här i riket anställda diplomatiska eller konsulära ämbetsmän uppdragit att förrätta giftermål, skall äktenskap, som i enlighet med den främmande statens lag inför sådan ämbetsman ingåtts mellan utländska undersåtar, anses vara i behörig form afslutadt.

6 §.

Är äktenskap å utrikes ort slutet i form, som lagen å den ort föreskrifver, skall äktenskapet, ehvad fråga är om svenska eller utländska undersåtar, här i riket anses vara i behörig form afslutadt.

7 §.

Giftermål, som i främmande stats tjänst anställd diplomatisk eller konsulär ämbetsman å utrikes ort förrättat i enlighet med lagen i sagda stat, vare här i riket gällande, så framt hvarken mannen eller kvinnan var undersåte i den stat, å hvars område giftermålet skett, samt sistnämnda stat icke förvägrat ämbetsmannen att giftermål förrätta.

Om giftermål inför svensk diplomatisk eller konsulär ämbetsman i utlandet är särskildt stadgadt.

8 §.

Är giftermål mellan svenska undersåtar å utrikes ort af präst inom svenska kyrkan förrättadt i enlighet med svensk lags föreskrifter, vare det här för giltigt hållet.

9 §.

Hafva utländska undersåtar å utrikes ort ingått äktenskap, utan att föreskrifterna i 6 eller 7 § blifvit iakttagna, må giftermålet ej här hållas för giltigt, utan så är att äktenskapet i deras hemland eller, om de tillhörde olika stater, i hvarderas hemland anses vara i behörig form afslutadt.

2 kap.

Om återgång af äktenskap.

1 §.

Väckes talan om återgång af äktenskap, som i behörig form slutits mellan utländska undersåtar; är orsak till återgång för handen enligt lagen i den stat, makarne vid äktenskapets ingående tillhörde, eller, om de tillhörde olika stater, enligt någondera statens lag, och har Konungen förordnat, att lag, som nu är sagd, må i ty fall vinna tillämpning, ändå att orsak till återgång ej finnes enligt svensk lag, gånge äktenskapet åter. Ägde make, enligt sitt hemlands lag, för behörighet att träda i äktenskap

åberopa lagen å annan ort, skall beträffande den make sådan lag vinna tillämpning, om äktenskapet enligt den lag är giltigt.

Är ej förordnande, hvarom här förut är sagdt, af Konungen meddeladt, må ej till återgång dömas, med mindre orsak därtill finnes jämval enligt svensk lag.

2 §.

Ej må i något fall äktenskap här i riket förklaras ogillt af den anledning att det ingåtts i strid mot främmande lags föreskrift, att tidigare äktenskap skall, oaktadt det är genom skillnad upplöst, utgöra hinder för nytt äktenskap, eller emot förbud mot äktenskap mellan dem, som äro af olika religion, eller emot äktenskapsförbud, som grundar sig å prästerligt kall eller å löfte att förblifva ogift.

3 kap.

Om skillnad i äktenskap.

1 §.

Talan om skillnad i äktenskap mellan utländska undersåtar må här i riket upptagas, om den make, mot hvilken talan väckes, här har sitt hemvist. Lag samma vare, om makarne samtidigt haft hemvist inom riket, men den make, mot hvilken talan väckes, öfvergifvit den andre eller, efter det orsak till skillnad uppstått, flyttat ur riket.

Är enligt lagen i den stat, makarne tillhöra, åt inländsk myndighet förbehållet, i allmänhet eller för vissa fall, att pröfva talan om äktenskapskillnad mellan sagda stats undersåtar, må ej, i strid mot dylikt förbehåll, sådan talan här i riket upptagas, med mindre fråga är om skillnad i äktenskap, som i makarnes hemland anses ej vara i behörig form afslutadt.

2 §.

Ej må i något fall skillnad i äktenskap mellan främmande stats undersåtar sökas hos Konungen, med mindre skillnad, som i sådan ordning beviljas, kan vinna erkännande i makarnes hemland.

3 §.

Skillnad i äktenskap mellan utländska undersåtar må ej beviljas, utan så är att enligt lagen i den stat, makarne tillhöra, äktenskap må genom skillnad upplösas, samt orsak till skillnad är förhanden ej mindre enligt sagda lag än ock enligt svensk lag.

Hafva makarne förut tillhört annan främmande stat, må ej för vinnande af skillnad åberopas hvad som under den tid inträffat, med mindre skillnad på grund däraf är medgifven jämväl enligt där gällande lag.

4 §.

Makar, som tillhöra främmande stat men hafva hemvist här i riket, må, ändå att skillnad i äktenskapet ej kan här meddelas, till säng och säte skiljas i den ordning 14 kap. giftermålsbalken stadgar. Är talan om äktenskapets upplösning eller om ständig skillnad till säng och säte anhängiggjord i makarnes hemland, må skillnad till säng och säte på ett år här beviljas, utan att varningar föregått; dock skall beslutet därom upphöra att äga tillämpning, där den i makarnes hemland väckta talan blifvit återkallad eller ogillad.

Huru med bo och barnens uppehälle förhållas skall under den tid, makarne enligt beslut af svensk domstol äro till säng och säte skilda, därom gälle hvad i 15 kap. giftermålsbalken stadgas.

5 §.

Är af myndighet i främmande stat äktenskapsskillnad eller ständig skillnad till säng och säte beviljad mellan undersåtar i samma stat, lände det beslut här i riket till efterrättelse.

6 §.

Har myndighet i främmande stat beviljat äktenskapsskillnad eller ständig skillnad till säng och säte mellan undersåtar i annan stat, må, med iakttagande likväl af hvad i 8 § sägs, det beslut här lända till efterrättelse, under villkor

att, med motsvarande tillämpning af hvad i 1 § är stadgadt i afseende å svensk myndighets behörighet att upptaga talan om äktenskapskillnad mellan undersåtar i annan stat, det finnes hafva tillkommit myndighet i den stat, där beslutet meddelats, att målet upptaga; samt

att orsak till sådan skillnad, som genom beslutet meddelats, varit för handen enligt lagen i den stat, makarne tillhörde.

Är beslutet meddeladt af annan myndighet än domstol, må det, där fråga är om utländska undersåtar, ej lända till efterrättelse, om det af sagda anledning ej kan vinna erkännande i makarnes hemland.

7 §.

Vill någon här i riket erhålla stadfästelse å beslut, hvarom i 6 § sägs, göra derom ansökan hos Svea hofrätt, och pröfve hofrätten, om de i sagda § stadgade villkor äro för handen. Har i ärende, hvarom nu är sagdt, beslutet blifvit stadfäst, gälle stadfästelsen såsom laga kraft ägande dom. Varder ansökan om stadfästelse afslagen, vare det ej hinder för ny ansökan.

8 §.

Såvidt angår fränskild makes rätt att träda i nytt äktenskap, må beslut om äktenskapsskillnad, hvarom i 6 § sägs, ej vinna tillämpning, innan stadfästelse å beslutet meddelats i den ordning, 7 § stadgar.

4 kap.

Om förmyndarskap för minderårige.

1 §.

Affider svensk undersåte, hvilken ej har hemvist inom riket, och efterlämnar han barn, som ej uppnått myndig ålder, må förmyndare här förordnas, om det pröfvas lända till den omyndiges nytta. Ej må den omständigheten, att förmyndare blifvit inom främmande stat tillsatt, utgöra hinder mot förmyndares förordnande här i riket.

Förmyndares förordnande ankomme i fall, som nu är sagdt, å den rätt, därunder den affidne sist haft hemvist inom riket. Har han ej här haft hemvist, gälle såsom hans hemort Stockholms stad.

Varder förmyndare förordnad, göre rätten ofördröjligen därom anmälan hos ministern för utrikes ärendena.

2 §.

Är förmynderskap för minderårig utländsk undersåte anordnad i enlighet med lagen i den stat, han tillhör, lände den lag till efterrättelse i fråga om förmyndarens befogenhet att handla å den omyndiges vägnar. Med tillsyn å sådant förmynderskap eller med tvist, som förmynderskapet rör, tage ej domstol här i riket befattning.

3 §.

Har utländsk undersåte, som enligt lagen i den stat, han tillhör, bör på grund af minderårighet förses med förmyndare, hemvist här i riket, inhänte rätten, genom bemedling af ministern för utrikes ärendena, upplysning, huruvida förmynderskap kommer att anordnas i enlighet med den främmande statens lag. Kommer ej sådant förmynderskap att anordnas, varde förmyndare af rätten tillsatt i enlighet med svensk lag och lände den lag jämväl till efterrättelse i fråga om förmyndarens befogenhet och åligganden samt beträffande tillsyn å förmynderskapets förvaltning. För omyndig, hvarom här är fråga, må utländsk undersåte, som har hemvist inom riket, till förmyndare förordnas.

Omsorgen om förmyndares förordnande i fall, som nu är sagdt, ligge, där ej annan domstol är behörig, å den rätt, därunder den omyndige har sitt hemvist.

4 §.

Kommer, sedan förmyndare för omyndig utländsk undersåte här förordnats, till rättens kännedom, att förmynderskap blifvit för honom anordnad i enlighet med lagen i den stat, han tillhör, varde den af rätten förordnade förmyndaren entledigad.

5 §.

Finnes, i fall som i 3 § afses, den omyndige eller hans egendom sakna vård, förordne rätten god man att den omyndige förese och hans gods bevara, intill dess rätt förmyndare vården öfvertager. I afseende å sådan god man gälle hvad om förmyndares redovisning och ansvarighet så ock om tillsyn å förmyndares förvaltning är föreskrifvet.

6 §.

Enligt lagen i den stat, omyndig tillhör, skall, ändå att förmyndare är tillsatt efter annan lag, bedömas, när behof af förmyndare upphör.

5 kap.

Särskilda bestämmelser.

1 §.

Skall, enligt hvad här förut är sagdt, främmande stats lag lända till efterrättelse, och äro för olika områden af den främmande staten särskilda lagar gällande, varde frågan, hvilken af de särskilda lagarne skall tilllämpas, bedömd efter hvad i den främmande staten må i sådant afseende vara föreskrifvet.

Saknas sådan föreskrift, skall för den, som har hemvist inom den stat, han tillhör, gälla lagen å hans hemort. För den, som ej har hemvist inom den stat, han tillhör, gälle lagen å den ort, där han sist inom sagda stat haft hemvist, eller, om han ej där haft hemvist, lagen i rikshufvudstaden.

2 §.

Fråga, som angår äktenskapsskillnad eller ständig skillnad till säng och säte mellan makar, hvilka äro undersåtar i olika stater, skall bedömas

som om bägge makarne vore undersåtar i den stat, de sist gemensamt tillhört, eller, om de ej hafva tillhört samma stat, i den stat, mannen tillhör.

3 §.

Är, efter ty här förut är sagt, myndighets behörighet beroende af att part äger hemvist inom den stat, myndigheten tillhör, varde frågan, om parten där äger hemvist, pröfvad efter lagen i sagda stat; dock må hustru ej anses hafva annat hemvist än mannen, där ej enligt lagen i den stat, makarne tillhöra, hustrun äger hafva särskildt hemvist.

4 §.

Gitter ej den, som väckt talan om återgång af äktenskap eller om äktenskapsskillnad, styrka innehållet af främmande lag, hvilken, efter ty här förut är sagdt, skall lända till efterrättelse, och är ej lagens innehåll ändå för rätten känt, må hans talan ej bifallas.

Har Konungen förordnat, huru underrättelse om innehållet af främmande lag må af rätten sökas, vare rätten, där ej lagens innehåll förut är för rätten känt, pliktig att i sådan ordning därom söka underrättelse.

Genom denna lag upphäfves hvad lagen den 14 Oktober 1898, innefattande vissa bestämmelser om styrkande af hinderslöshet till äktenskap, innehåller därom, att Konungen äger förordna, i hvilka fall bestämmelserna i sagda lag skola äga tillämpning i fråga om utländsk man eller kvinna.

Förslag

till

L a g

om äktenskaps afslutande inför svensk diplomatisk eller konsulär ämbetsman i utlandet.

Härigenom förordnas som följer:

1 §.

Konungen äger uppdraga åt svensk diplomatisk eller konsulär ämbetsman i främmande stat att i den ordning, som i denna lag stadgas, i äktenskap förena svenska undersåtar eller svensk undersåte med undersåte i främmande stat.

2 §.

Diplomatisk eller konsulär ämbetsman, som erhållit uppdrag, hvarom i 1 § sägs, skall, då begäran om giftermåls förrättande framställes, tillse, att mannen och kvinnan äro oförhindrade att med hvarandra ingå äktenskap.

Har Konungen förordnat, att äktenskap ej må afslutas i strid mot äktenskapshinder, som är stadgad i lagen å den ort, där ämbetsmannen är anställd, lände det till efterrättelse.

3 §.

Yppas ej hinder mot äktenskapet, skall å beskickningen eller konsulatet anslås kungörelse, upptagande såväl mannens som kvinnans full-

ständiga namn samt ålder, födelseort, yrke och hemvist så ock anvisning, att den, som vill anförä jäf mot äktenskapet, äger att före viss dag hos den, som kungörelsen utfärdat, sådant jäf anmäla och styrka. Kungörelsen skall ock, där så ske kan, på sökandenas bekostnad införas ej mindre i tidning inom orten än äfven, i fall någon af dem har eller inom ett år före det begäran om giftermåls förrättande framställdes haft sitt hemvist å annan ort, i tidning inom sådan ort. Ej må giftermålet förrättas, innan den för jäfs anförande utsatta tid gått till ända.

Har lysning i laga ordning skett här i riket, skall kungörande, hvarom nu är sagdt, ej äga rum.

4 §.

Giftermål, hvarom i denna lag är fråga, skall förrättas i släktingars eller andra vittnens närvaro. Giftermålsförrättaren affordre mannen och kvinnan deras frivilliga ja och samtycke och förklare dem därpå för äkta makar. Hvad sålunda förekommit skall i protokoll upptagas, och varde protokollet af vittnen bestyrkt.

*Utdrag af protokollet öfver justitiedepartements-
ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet
å Stockholms slott den 7 November 1902,*

i närvaro af:

Hans excellens herr statsministern **BOSTRÖM**,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena **LAGERHEIM**,
Statsråden: **CRUSEBJÖRN**,
ODELBERG,
HUSBERG,
PALANDER,
WESTRING,
RAMSTEDT,
BERGER,
MEYER,
VON FRIESEN.

Chefen för justitiedepartementet statsrådet **Berger** anförde i underdånighet:

»På grund af Eders Kungl. Maj:ts beslut den 30 sistlidne maj hafva för Sveriges del undertecknats tre särskilda konventioner angående vissa till familjerätten hörande ämnen af internationell natur, nämligen en konvention angående villkoren för äktenskaps giltighet, en angående äktenskapsskillnad och ständig skillnad till säng och säte samt en angående förmynderskap för minderåriga. Dessa konventioner öfverensstamma med förslag, som vid en internationell konferens i Haag år 1900 blifvit uppgjorda. Vid tidigare konferenser i samma stad åren 1893 och 1894 hade

frågan om villkoren för äktenskaps giltighet varit föremål för behandling och vid konferensen år 1894 jämväl de öfriga ämnen, som i konventionerna afses. Vid de slutliga förslagens upprättande närvaro delegerade från följande stater förutom Sverige, nämligen Belgien, Danmark, Frankrike, Italien, Luxemburg, Nederländerna, Norge, Portugal, Rumänien, Ryssland, Schweiz, Spanien, Tyskland och Österrike-Ungern, och hafva dessa stater med undantag af Danmark, Norge och Ryssland biträdt konventionerna.

Ifrågavarande konventioner innehålla i öfversättning följande bestämmelser:

A. Konventionen angående villkoren för äktenskaps giltighet.

Artikel 1. I fråga om rätten att ingå äktenskap är beträffande hvardera af de blifvande makarna hans nationella lag bestämmande, där ej ett stadgande i nämnda lag uttryckligen hänvisar till annan lag.

Artikel 2. Lagen å giftermålsorten äger förbjuda äktenskap mellan utländska undersåtar, om äktenskapet skulle vara stridande mot nämnda lags stadganden beträffande:

1:o) sådana på skyldskap eller svågerlag grundade äktenskapshinder, från hvilka dispens ej är medgifven;

2:o) förbud mot äktenskap mellan dem, som med hvarandra gjort hor, hvilket föranledt upplösning af enderas äktenskap, så framt dispens från förbudet ej är medgifven;

3:o) förbud mot äktenskap mellan dem, som blifvit förvunna att hafva i samråd stämplat mot enderas makes lif, så framt dispens från förbudet ej är medgifven.

Äktenskap, som ingåtts i strid mot något af de här ofvan omförmålda hinder, må icke hållas ogillt, om det är giltigt enligt den i artikel 1 angifna lag.

Ingen af de fördragslutande staterna är, med iakttagande dock af hvad i första stycket af artikel 6 i denna konvention stadgas, förbunden att låta förrätta giftermål, om, med hänsyn till ett tidigare äktenskap eller ett hinder af religiös natur, äktenskapet skulle strida mot statens lagar. Öfverträdelse af hinder, hvarom nu är sagdt, må ej medföra äktenskapets ogiltighet i annat land än det, hvarest giftermålet skett.

Artikel 3. Lagen å giftermålsorten kan tillåta äktenskap mellan utländska undersåtar, ehuru äktenskapshinder enligt den i artikel 1 angifna lag äro för handen, i fall dessa hinder hvila uteslutande på grunder af religiös natur.

Öfriga stater äga rätt att vägra erkänna såsom giltigt ett under sådana omständigheter ingånget äktenskap.

Artikel 4. Utländska undersåtar böra, då de vilja gifta sig, styrka, att de enligt den i artikel 1 angifna lag äro oförhindrade att äktenskapet ingå.

Sådan bevisning kan förebibras vare sig genom intyg af diplomatiska eller konsulära ämbetsmän, som därtill bemyndigats af den stat, de blifvande makarna tillhöra, eller genom hvarje annat slag af bevismedel, för så vidt internationella konventioner eller myndigheterna i det land, där giftermålet sker, anse bevisningen tillfyllestgörande.

Artikel 5. Har giftermål förrättats i enlighet med lagen i det land, hvarest giftermålet ägt rum, skall äktenskapet allestädes anses vara i behörig form afslutadt.

De länder, enligt hvilkas lagstiftning religiös vigsel erfordras, äga dock rätt vägra att såsom giltiga erkänna äktenskap, som af deras undersåtar blifvit å utrikes ort ingångna utan att sagda föreskrift blifvit iakttagen.

Den nationella lagens stadganden i fråga om lysning till äktenskap skola iakttagas; försummelse af sådan lysning må icke föranleda äktenskapets ogiltighet i annat land än det, hvars lag blifvit öfverträdd.

En officiellt bestyrkt afskrift af den angående giftermålet upprättade handling skall öfversändas till myndigheterna i hvardera makens hemland.

Artikel 6. Har giftermål förrättats af diplomatisk eller konsulär ämbetsman i enlighet med lagen i den stat, i hvars tjänst han är anställd, skall äktenskapet allestädes anses vara i behörig form afslutadt, under förutsättning att ingendera maken tillhör den stat, hvarest giftermålet förrättats, samt att sistnämnda stat icke vägrar tillstånd till sådant giftermåls förrättande. Tillstånd må ej vägras, då fråga är om äktenskap, som med hänsyn till ett tidigare äktenskap eller ett hinder af religiös natur skulle strida mot statens lagar.

Det i andra stycket af artikel 5 gjorda förbehåll gäller äfven äktenskap, som afslutas inför diplomatisk eller konsulär ämbetsman.

Artikel 7. Äktenskap, som i det land, där det ingåtts, anses icke vara i behörig form afslutadt, må dock hållas för giltigt i öfriga stater, om den form, som är föreskrifven i hvardera makens nationella lag, blifvit iakttagen.

Artikel 8. Denna konvention äger tillämpning allenast i fråga om äktenskap, som ingåtts inom de fördragslutande staternas område emellan personer, af hvilka åtminstone den ena är undersåte i någon af nämnda stater.

Ingen stat förbinder sig genom denna konvention att tillämpa en i konventionen ej deltagande stats lagstiftning.

Artikel 9. Denna konvention, som äger tillämpning allenast å de fördragslutande staternas områden i Europa, skall ratificeras, och ratifikationerna skola deponeras i Haag, så snart flertalet af de höga fördragslutande parterna blifver i tillfälle därtill.

Öfver deponerandet skall upprättas ett protokoll, hvaraf styrkt afskrift skall på diplomatisk väg öfverlämnas till en hvar af de fördragslutande staterna.

Artikel 10. De stater, som icke undertecknat denna konvention men varit representerade å tredje internationella privaträttskonferensen, äro berättigade att tillträda konventionen utan villkor eller inskränkning.

Stat, som önskar tillträda konventionen, skall sist den 31 december 1904 notificera sin önskan genom skriftligt meddelande, som skall deponeras i Nederländska regeringens arkiv. Denna regering skall på diplomatisk väg öfverlämna en styrkt afskrift af nämnda meddelande till en hvar af de fördragslutande staterna.

Artikel 11. Denna konvention skall träda i kraft å sextionde dagen, räknadt från den dag, då ratifikationerna blifvit deponerade eller notifikation skett om tillträde till konventionen.

Artikel 12. Denna konvention skall gälla i fem år, räknadt från den dag, då ratifikationerna blifvit deponerade.

Omförmälta tid skall räknas från nämnda dag äfven i fråga om de stater, som efter samma dag fullgjort deponerandet eller senare må hafva tillträd konventionen.

Konventionen skall anses förnyad för fem år i sänder, därest icke uppsägning sker.

Uppsägning skall minst sex månader före utgången af här ofvan i denna artikel angifna tid notificeras Nederländska regeringen, som därom underrättar alla de andra fördragslutande staterna.

Uppsägningen gäller endast med afseende å den stat, som notifierat densamma. För öfriga stater bibehåller konventionen giltighet.

B. Konventionen angående äktenskapsskillnad och ständig skillnad till säng och säte.

Artikel 1. Äkta makar må icke väcka talan om äktenskapsskillnad, med mindre äktenskapsskillnad är tillåten såväl enligt deras nationella lag som enligt lagen å den ort, där talan väckes.

Samma regel gäller beträffande ständig skillnad till säng och säte.

Artikel 2. Talan om äktenskapsskillnad må ej väckas, där ej i det fall, hvarom fråga är, skillnaden är medgifven, om ock på grund af olika orsaker, såväl enligt makarnas nationella lag som enligt lagen å den ort, där talan väckes.

Samma regel gäller beträffande ständig skillnad till säng och säte.

Artikel 3. Utan hinder af hvad i artiklarne 1 och 2 stadgas, skall den nationella lagen allena vinna tillämpning, så framt lagen å den ort, där talan väckes, sådant föreskrifver eller tillåter.

Artikel 4. Den i föregående artiklar angifna nationella lagen må ej åberopas för att åt hvad som tilldragit sig, medan makarna eller en af dem hade annan nationalitet, förläna egenskapen af orsak till äktenskapsskillnad eller till ständig skillnad till säng och säte.

Artikel 5. Talan om äktenskapsskillnad eller om ständig skillnad till säng och säte må väckas:

1:o) hos myndighet, som är behörig enligt makarnas nationella lag;

2:o) hos behörig myndighet å den ort, hvarest makarna hafva hemvist. Hafva makarna enligt sin nationella lag icke samma hemvist, må talan väckas hos behörig myndighet i svarandens hemort. Om den ene maken öfvergifver den andre, eller efter det orsak till äktenskapsskillnad eller till ständig skillnad till säng och säte uppstått ändrar hemvist, må talan väckas jämväl hos behörig myndighet i makarnas sista gemensamma hemort. — Domsrätt är dock förbehållen åt nationell myndighet i den mån sådan myndighet är allena behörig att upptaga talan om äktenskapsskillnad eller om ständig skillnad till säng och säte. Den utländska myndigheten förblifver emellertid behörig i fråga om äktenskap, som icke lämnar rum för talan om äktenskapsskillnad eller om ständig skillnad till säng och säte hos behörig nationell myndighet.

Artikel 6. Äro makar icke berättigade att väcka talan om äktenskapsskillnad eller om ständig skillnad till säng och säte i det land, där de hafva sitt hemvist, må de dock hvar för sig hos behörig myndighet i det land begära vidtagande af de provisoriska åtgärder, som det landets lag stadgar med afseende å upphörande af makarnas samlif. Dessa åtgärder skola vidmakthållas, om de inom ett år varda bekräftade af nationell myndighet; de må ej fortvara längre tid än lagen å makarnas hemort tillstädjer.

Artikel 7. Äktenskapsskillnad eller ständig skillnad till säng och säte, som beviljats af en enligt bestämmelserna i artikel 5 behörig domstol, skall allestädes hållas för giltig under förutsättning att stadgandena i denna konvention blifvit iakttagna samt att, i fall domen meddelats utan att svaranden ingått i svaromål, denne blifvit stämd i enlighet med de

särskilda föreskrifter, hvilkas iakttagande enligt svarandens nationella lag erfordras för erkännande af utländska domar.

Likaledes skall allestädes såsom giltig anses äktenskapsskillnad eller ständig skillnad till säng och säte, som beviljats af administrativ myndighet, därest i sådan ordning beviljad äktenskapsskillnad eller ständig skillnad till säng och säte såsom giltig anses enligt hvardera makens nationella lag.

Artikel 8. Om makarna icke hafva samma nationalitet, skall, så vidt angår tillämpning af förestående artiklar, deras sista gemensamma lagstiftning anses såsom deras nationella lag.

Artikel 9. Denna konvention äger tillämpning allenast beträffande talan om äktenskapsskillnad eller om ständig skillnad till säng och säte, som väckes inom någon af de fördragslutande staterna och angår makar, af hvilka åtminstone den ena är undersäte i någon af dessa stater.

Ingen stat förbinder sig genom denna konvention att tillämpa en i konventionen ej deltagande stats lagstiftning.

Artikel 10. Denna konvention, som äger tillämpning allenast å de fördragslutande staternas områden i Europa, skall ratificeras, och ratifikationerna skola deponeras i Haag, så snart flertalet af de höga fördragslutande parterna blifver i tillfälle därtill.

Öfver deponerandet skall upprättas ett protokoll, hvaraf styrkt afskrift skall på diplomatisk väg öfverlämnas till en hvar af de fördragslutande staterna.

Artikel 11. De stater, som icke undertecknat denna konvention men varit representerade å tredje internationella privaträttskonferensen, äro berättigade att tillträda konventionen utan villkor eller inskränkning.

Stat, som önskar tillträda konventionen, skall sist den 31 december 1904 notificera sin önskan genom skriftligt meddelande, som skall deponeras i Nederländska regeringens arkiv. Denna regering skall på diplomatisk väg öfverlämna en styrkt afskrift af nämnda meddelande till en hvar af de fördragslutande staterna.

Artikel 12. Denna konvention skall träda i kraft å sextionde dagen, räknadt från den dag, då ratifikationerna blifvit deponerade eller notifikation skett om tillträde till konventionen.

Artikel 13. Denna konvention skall gälla i fem år, räknadt från den dag, då ratifikationerna blifvit deponerade.

Omförmälta tid skall räknas från nämnda dag äfven i fråga om de stater, som efter samma dag fullgjort deponerandet eller senare må hafva tillträdt konventionen.

Konventionen skall anses förnyad för fem år i sänder, därest icke uppsägning sker.

Uppsägning skall minst sex månader före utgången af här ofvan i denna artikel angifna tid notificeras Nederländska regeringen, som därom underrättar alla de andra fördragsslutande staterna.

Uppsägningen gäller endast med afseende å den stat, som notifierat densamma. För öfriga stater bibehåller konventionen giltighet.

C. Konventionen angående förmynderskap för minderåriga.

Artikel 1. I fråga om förmynderskap för minderårig är hans nationella lag bestämmande.

Artikel 2. Om den nationella lagen icke anordnar förmynderskap i den minderåriges hemland med hänsyn därtill att han har stadig vistelse å utrikes ort, må diplomatisk eller konsulär ämbetsman, som därtill bemyndigats af den stat, den minderåriga tillhör, föranstalta om förmynderskap i enlighet med lagen i nämnda stat, så framt icke den stat, där den minderåriga har sin vistelse, sådant förvägrar.

Artikel 3. Förmynderskap för minderårig, som har stadig vistelse å utrikes ort, anordnas och utöfvas enligt där gällande lag, om förmynderskap icke är inrättadt eller kan inrättas i enlighet med bestämmelserna i artikel 1 eller artikel 2.

Artikel 4. Utan hinder däraf att förmynderskap anordnats enligt bestämmelsen i artikel 3, må nytt förmynderskap inrättas med tillämpning af artikel 1 eller artikel 2.

Har så skett, skall underrättelse därom så snart som möjligt meddelas regeringen i den stat, hvarest förmynderskap förut anordnats. Denna regering skall underrätta den myndighet, som förordnat förmyndare, eller, om sådan myndighet ej finnes, förmyndaren sjelf.

Lagstiftningen i den stat, hvarest det tidigare förmynderskapet var anordnad, afgör, vid hvilken tidpunkt detta förmynderskap upphör i fall som i denna artikel afses.

Artikel 5. Behovvet af förmyndare inträder och upphör i hvarje fall vid den tid och af de orsaker, som stadgas i den minderåriges nationella lag.

Artikel 6. Förmyndarens förvaltning omfattar den minderåriges person och allt hans gods hvar helst det finnes.

Undantag från denna regel vare medgifvet med afseende å fast egendom, som enligt lagen å den ort, där egendomen är belägen, är underkastad särskilda bestämmelser.

Artikel 7. I afbidan på anordnande af förmynderskap, så ock i trängande fall, må de lokala myndigheterna vidtaga nödiga åtgärder för vård af minderårigs person och intressen.

Artikel 8. Myndigheterna i stat, å hvars område befinner sig en minderårig utlänning, som är i behof af förmyndare, skola, så snart detta förhållande blifver dem kunnigt, därom underrätta myndigheterna i den stat, den minderåriga tillhör.

De sålunda underrättade myndigheterna skola snarast möjligt meddela de myndigheter, som lämnat underrättelsen, huruvida förmynderskap blifvit inrättadt eller kommer att inrättas.

Artikel 9. Denna konvention äger tillämpning allenast i fråga om förmynderskap för minderåriga, som tillhöra någon af de fördragslutande staterna och hafva stadig vistelse inom någon af dessa stater.

Artiklarne 7 och 8 i denna konvention äro dock tillämpliga i fråga om alla minderåriga undersåtar i de fördragslutande staterna.

Artikel 10. Denna konvention, som äger tillämpning allenast å de fördragslutande staternas områden i Europa, skall ratificeras, och ratifikationerna skola deponeras i Haag, så snart flertalet af de höga fördragslutande parterna blifver i tillfälle därtill.

Öfver deponerandet skall upprättas ett protokoll, hvaraf styrkt afskrift skall på diplomatisk väg öfverlämnas till en hvar af de fördragslutande staterna.

Artikel 11. De stater, som icke undertecknat denna konvention men varit representerade å tredje internationella privaträttskonferensen, äro berättigade att tillträda konventionen utan villkor eller inskränkning.

Stat, som önskar tillträda konventionen, skall sist den 31 december 1904 notificera sin önskan genom skriftligt meddelande, som skall deponeras i Nederländska regeringens arkiv. Denna regering skall på diplomatisk väg öfverlämna en styrkt afskrift af nämnda meddelande till en hvar af de fördragslutande staterna.

Artikel 12. Denna konvention skall träda i kraft å sextionde dagen, räknadt från den dag, då ratifikationerna blifvit deponerade eller notifikation skett om tillträde till konventionen.

Artikel 13. Denna konvention skall gälla i fem år, räknadt från den dag, då ratifikationerna blifvit deponerade.

Omförmälta tid skall räknas från nämnda dag äfven i fråga om de stater, som efter samma dag fullgjort deponerandet eller senare må hafva tillträdt konventionen.

Konventionen skall anses förnyad för fem år i sänder, därest icke uppsägning sker.

Uppsägning skall minst sex månader före utgången af här ofvan i denna artikel angifna tid notificeras Nederländska regeringen, som därom underrättar alla de andra fördragslutande staterna.

Uppsägningen gäller endast med afseende å den stat, som notificerat densamma. För öfriga stater bibehåller konventionen giltighet.

Då den svenska rätten nästan helt och hållet saknar positiva lagbestämmelser rörande de ämnen, som uti ifrågavarande konventioner afses, erfordras gifvetvis en tämligen genomgripande lagstiftning därutinnan för att ratifikation af konventionerna må kunna äga rum. Sådan lagstiftning synes emellertid icke böra inskränkas till hvad af konventionernas biträdande nödvändigt betingas. Såsom ofvan är nämndt, hafva våra grannstater Danmark och Norge icke anslutit sig till konventionerna; och äfven om man kan hysa förhoppning att konventionerna framdeles blifva af dem biträdda, finnas åtskilliga andra stater, särskildt inom området för den engelsk-nordamerikanska rätten, med hvilka Sverige står i så liffig samfärdsel, att genom lagstiftningens inskränkning på antydt sätt i allt för ringa mån skulle afhjälpas de missförhållanden, som saknaden af lagbud låtit framträda. Ät de lagbestämmelser, som införas, torde därför böra gifvas den omfattning, att beträffande de rättsinstitut, hvarom fråga är, må vinnas lösning af konflikterna gentemot lagstiftningarna i alla stater, oafsedt om de höra till konventionsstaterna eller icke.

För så vidt angår förhållandet till andra än konventionsstaternas lagstiftningar är man visserligen icke bunden af de i konventionerna uppställda regler. Tydligt är emellertid att för vinnande af önskvärd enhet dessa regler böra så vidt möjligt bibehållas beträffande lagstiftningen i dess helhet. Då konventionernas undertecknande föregåtts af noggranna upprepade underhandlingar emellan delegerade från de flesta europeiska stater, lär man ock kunna förutsätta att på den internationella privaträttens nuvarande ståndpunkt de fastslagna reglerna äro bäst ägnade att lösa konflikterna uti ifrågavarande ämnen mellan olika staters lagar. Då lagstiftningen göres allmän, torde, särskildt med hänsyn till icke-kristna stater, afvikelser icke alltid kunna undvikas, men böra dessa afvikelser göras endast då de framstå såsom alldeles nödvändiga.

Förslag till lagbestämmelser, som sålunda synta vara af nöden, hafva inom lagbyrån utarbetats, nämligen förslag till:

- 1:o) Lag angående vissa rättsförhållanden af internationell natur; och
- 2:o) Lag om äktenskaps afslutande inför svensk diplomatisk eller konsulär ämbetsman i utlandet.

Det torde nu tillåtas mig att redogöra för grunderna för de i dessa förslag upptagna hufvudsakliga bestämmelser, och anhåller jag att härvid få börja med *förslaget till lag angående vissa rättsförhållanden af internationell natur.*

Förslag till lag
angående vissa
rättsförhållan-
den af inter-
nationell natur.

1 kap.

1 §.

Den i artikel 1 af konventionen angående villkoren för äktenskaps giltighet antagna grundsats, att nationell lag skall vara bestämmande i afseende å behörighet att träda i äktenskap, äfven om giftermålet äger rum utom hemlandet, lärer öfverensstämman med den svenska lagstiftningens nuvarande ståndpunkt, så vidt angår egna undersåtar. Det torde emellertid, enligt hvad erfarenheten visar, vara af vikt att genom ett uttryckligt stadgande inskräpa denna regel, och i förslagets 1 kap. 1 § är fördenskill föreskrifvet, att svensk undersåte ej må å utrikes ort träda i äktenskap, utan han enligt svensk lag äger det äktenskap ingå.

2 §.

I fråga åter om utländska undersåtar innebär den angifna grundsatsen en förändring af hvad hittills gällt med afseende å giftermål inom Sverige. Därvid torde för närvarande icke tagas någon hänsyn till främmande lags stadganden. Hinderslöshet enligt svensk lag kräfves, och där sådan är för handen, kan äktenskapet ingås, oafsedt om enligt främlingens nationella lag äktenskapsförbud föreligger.

De stadganden, som med anledning af konventionens innehåll ansetts i fråga om rätten att här i riket ingå äktenskap böra blifva gällande för främmande undersåtar, vare sig de tillhöra en konventionsstat eller annan stat, äro upptagna i 2 § af omförmälda kapitel. I första stycket af denna § föreskrifves alltså, att pröfningen skall ske efter lagen i den stat, främlingen tillhör; dock att, om enligt den lag är medgifvet, att lagen å annan ort må tillämpas, sådan lag i stället må lända till efterrättelse. Detta senare stadgande, som har sammanhang med en i åtskilliga staters rätt tillämpad grundsats, enligt hvilken den nationella lagen med hänsyn till domicil utom hemlandet eller till äktenskaps ingående å utrikes ort medgifver, att lagen å domicilorten eller å giftermålsorten må vinna tillämpning i stället för den nationella lagen, får gifvetvis ej så tolkas, som om i vissa afseenden en lag och i andra en annan skulle kunna åberopas. Hinderslöshet i allo måste föreligga enligt någondera lagen.

Konventionen medgifver emellertid, att den stat, inom hvilken giftermålet skall äga rum, äger förvägra utländska undersåtar att ingå äktenskap, om vissa af lagen å giftermålsorten uppställda indispensabla äktenskapshinder äro för handen. Af de i konventionen uppräknade äktenskapshinder, som i detta hänseende få komma i betraktande, är det ena, eller förbud mot äktenskap mellan dem, som i samråd stämplat mot enderas makes lif, för den svenska rätten okänt. Då äktenskap mellan dem, som med hvarandra begått äktenskapsbrott, enligt svensk lag visser-

ligen är förbjudet, men detta förbud är föremål för dispens, återstår af ifrågavarande hinder endast förbud i fråga om skyldskap och svägerlag. Att den svenska lagstiftningen bör med afseende å dessa hinder begagna sig af konventionens medgifvande och sålunda förbjuda, att äktenskap får inför svensk vigselmyndighet ingås mellan främlingar, som med hvarandra äro i sådan skyldskap eller sådant svägerlag, som enligt 2 kap. 1, 2 eller 4 § giftermålsbalken utgör äktenskapshinder, läser ej kunna blifva föremål för tvekan. I följd däraf att förevarande förslag är afsedt att blifva gällande beträffande alla staters undersåtar, läser det emellertid vara nödigt att tillika framhålla, att den, som redan är gift, i intet fall må inför svensk myndighet träda i nytt äktenskap, så länge det förra äktenskapet består.

Med nu angifna undantag skall enligt förslaget den nationella lagen eller den lag, till hvilken denna hänvisar, vinna tillämpning. De hinder i öfrigt, hvilka äro i svensk lag stadgade, berättiga alltså icke myndigheterna att vägra giftermål mellan främmande undersåtar, som enligt sin egen lag äro oförhindrade till äktenskapets ingående. Särskildt torde härvid beaktas, med hänsyn till våra s. k. ofullkomnade äktenskap, att i fråga om utländing skall efter hans egen lag bedömas, huruvida han är bunden af trolofning eller löfte om äktenskap, vare sig lägersmål därå följt eller icke. Uppenbart är, att om den ene kontrahenten vid dylikt aftal om framtida äktenskap ej är däraf förbunden till äktenskapets fullbordande, jämväl den andra kontrahenten är därifrån fritagen.

Beträffande äktenskap här i riket mellan andra utländingar än konventionsstaternas undersåtar skulle visserligen en vidsträcktare tillämpning af svensk lag kunna stadgas. De äktenskapsförbud, som utöfver de ofvan nämnda af den svenska rätten uppställas, läser emellertid anledning ej finnas att upprätthålla gentemot ett medgifvande af främlingarnas nationella lag, i synnerhet som de ej få göras gällande emot undersåte i konventionsstat, för hvars lag dylikt förbud är okänt.

Såsom af artikel 3 i konventionen framgår, är enligt konventionen medgifvet att i fråga om vissa äktenskapshinder lämna den nationella lagen utan afseende och sålunda tillåta äktenskap mellan främmande undersåtar, ehuru enligt deras nationella lag hinder förefinnes. Detta medgifvande gäller hinder, som uteslutande hvila på grunder af religiös natur, och är föranledt däraf, att två i konferenserna deltagande stater förklarar sig icke kunna biträda konventionen utan detta medgifvande, enär det skulle strida mot dessa länders grundlagar att låta någons trosbekännelse utöfva inflytande på hans rättsliga ställning, äfven om han vore främmande undersåte.

För Sveriges del torde all anledning saknas att begagna sig af detta medgifvande, hvilket onekligen står i strid mot konventionens syftemål,

då därigenom öppnas utväg för ingående af äktenskap, som i somliga länder äro giltiga, i andra ogiltiga. Det kan ej heller förbises, att ett dylikt medgifvande skulle sätta äfven egna medborgares intressen i fara, nämligen då fråga vore om äktenskap mellan svensk och utländsk undersåte. Af nu anförda skäl lär det ej heller vara rådligt att beträffande undersåtar i icke-konventionsstater tillåta, att något i deras nationella lag stadgadt hinder lämnas obeaktadt, huru obefogadt sådant hinder än må förefalla för den rättsuppfattning, hvarpå här gällande lag är grundad.

3 §. Enligt artikel 4 i konventionen bör den, som vill träda i äktenskap utom sitt hemland, inför vigselmyndigheten styrka, att han enligt den lag, som skall lända till efterrättelse, är oförhindrad att ingå det äktenskap hvarom fråga är. Huru sådan bevisning bör förebringas, har i konventionen lämnats öppet. Det ligger emellertid i sakens natur, att officiella intyg af myndighet i främlingens hemland härvid i regel måste komma till användning. Af hvilken myndighet och i hvilken form dylika certifikat böra meddelas, lär det ej kunna genom allmänna regler fastställas, utan torde bäst ordnas genom speciella öfverenskommelser de särskilda staterna emellan. Med hänsyn härtill lär man icke nu kunna gifva närmare föreskrifter vare sig angående de certifikat, som för svenska undersåtar äro erforderliga för giftermål utom riket, ej heller beträffande de intyg, som utländska undersåtar vid giftermål här i riket böra till styrkande af hinderlöshet förete, utan torde sådana stadganden framdeles böra af Konungen meddelas. Föreskrift härom är upptagen i 1 kap. 3 § af förslaget.

4 §. De stadganden, som i svensk lag äro gifna beträffande lysning samt formen för äktenskaps ingående — häri också inbegripet hvad som gäller angående villkoren för kyrklig vigsel eller borgerlig akts användning — hafva visserligen städe blifvit tillämpade äfven i afseende å utländska undersåtar, som här i riket ingått äktenskap, men uttrycklig föreskrift härutinnan synes dock i detta sammanhang böra meddelas.

I vissa främmande staters lagar kräfvades lysning i hemlandet äfven för det fall att statens undersåtar ingå äktenskap inom annat land, och försummelse af sådan lysning medför stundom äktenskapets ogiltighet. Då det enligt konventionen är förbehållet nämnda stater att fortfarande tillämpa sagda påföljd af dylik lysnings försummelse, lär det god ordning och omsorg om egna undersåtar bjuda, att det ålägges vigselmyndigheten att kräfvat upplysning om främmande lags ståndpunkt äfven i detta hänseende samt att, ifall sådan lysning erfordras, kräfvat bevis om dess fullgörande eller om dispens från densamma. Föreskrift härutinnan har upptagits i andra stycket af 4 §.

Ett flertal europeiska och utomeuropeiska stater har i sin lagstiftning medgifvit sina undersåtar rätt att ingå äktenskap medelst civilakt inför statens sändebud eller konsuler i främmande land. Anledningen härtill ligger hufvudsakligen i den svårighet, som, i följd af religionsolikhet eller andra omständigheter, ej sällan yppar sig för en främling att blifva gift i en giftermålsform, som inom hemlandet godkännes. I internationell rättspraxis har sedan länge rådt benägenhet att tillerkänna giftermål inför sändebud eller konsul giltighet, under förutsättning att den stat, å hvars område giftermålet skett, icke nekat tillstånd till sådant giftermåls förrättande. Äfven i konventionen har man, såsom af artikel 6 framgår, anslutit sig till denna uppfattning. Med hänsyn härtill och då det onekligen måste anses såsom en fördel äfven för det land, där giftermålet sker, att dess vigselmyndigheter, så vidt ske kan, befrias från ansvaret att öfvervaka främmande lagars tillämpning, lär äfven för Sveriges del böra medgivas, att af främmande stats diplomatiska eller konsulära ämbetsmän med Konungens tillstånd förrättade giftermål erkännas såsom giltiga, under förutsättning att ingen af makarne var svensk undersåte. En föreskrift af detta innehåll har upptagits i 5 § af 1 kap.

I sammanhang härmed må framhållas, att det ligger i Konungens skön att vid tillstånds meddelande foga de villkor, som kunna finnas erforderliga till förekommande däraf, att inför främmande stats ämbetsman äktenskap kan blifva slutet här i riket i fall, då svensk vigselmyndighet enligt konventionen äger förvägra äktenskaps ingående.

I 6—9 §§ upptagas bestämmelser angående giltighet af giftermål, som ägt rum å utrikes ort. 6—9 §§.

I konventionen ställes härutinnan främst den grundsats, att äktenskap, som ingåtts i den form lagen å giftermålsorten föreskrifver, skall allestädes hållas för giltigt hvad formen angår. Denna grundsats är för den svenska rätten ej obekant, i ty att lagen om antecknande i kyrkobok af utrikes slutna äktenskap den 1 juli 1898 förutsätter sagda principens godkännande åtminstone i viss omfattning. Ett positivt och uttömmande stadgande synes dock i detta sammanhang vara erforderligt och har i förslaget upptagits under 6 §.

Såsom nyss är nämnt, tillerkännes i konventionen internationell giltighet äfven åt de s. k. diplomatiska och konsulära äktenskapen, under förutsättning att den stat, å hvars område giftermålet skett, icke motsatt sig sådant giftermåls förrättande samt att ingen af makarne var undersåte i sagda stat. Föreskrift om sådant giftermåls giltighet, då det ingåtts å utrikes ort inför en i främmande stats tjänst anställd diplomatisk eller konsulär ämbetsman, innehålles i förslagens 7 §. I samma § meddelas hänvisning till

samtidigt härmed föreslagen lagstiftning angående äktenskaps ingående inför svensk diplomatisk eller konsulär ämbetsman i utlandet. Jag anhåller att vid redogörelsen för detta förslags innehåll få anföra de grunder, som synas föranleda införande för Sveriges del af denna giftermålsform.

Beträffande äktenskap, som ingåtts i främmande land uti annan form än nu är sagdt, lämnar konventionen de särskilda staterna frihet att förfara efter godtfinnande. Det är sålunda ej betaget en konventionsstat att för sina undersåtars del godkänna äfven andra giftermålsformer, men å andra sidan finnes ej heller någon säkerhet, att dylika former vinna erkännande i annan konventionsstat. Tvärtom lär det med visshet kunna förutses, att den stat, å hvars område giftermålet skett, skall vägra erkänna ett sådant äktenskaps giltighet. Emellertid skulle det näppeligen vara tilltalande att här i riket vägra erkänna giltigheten af ett giftermål, som förrättats å utrikes ort af svensk präst och med iakttagande af svensk lags föreskrifter. Ej heller synes någon anledning finnas att neka erkännande åt ett giftermål mellan utländska undersåtar, hvilka utom sitt hemland blifvit gifta i en å giftermålsorten ej erkänd form, såvidt deras hemland håller detta äktenskap för giltigt.

I öfverensstämmelse med denna uppfattning äro 8 och 9 §§ affattade.

2 kap.
1 §.

I andra kapitlet af lagförslaget äro upptagna de regler, som skola tillämpas, då talan här väckes om återgång af ett i formellt afseende giltigt äktenskap mellan utländska undersåtar. Såvidt angår konventionsstaternas undersåtar betingas dessa regler af konventionens innehåll. Det lär sålunda vara själfallet, att ett äktenskap, som ingåtts mellan konventionsstats undersåtar i öfverensstämmelse med deras nationella lag eller med annan lag, hvars tillämpning den förra lagen medgifver, icke får här i riket förklaras ogiltigt, äfven om orsak till återgång skulle finnas efter svensk lag. Denna grundsats skall enligt konventionen tillämpas, äfven i fall utländska undersåtar ingått äktenskap i strid mot något af lagen å giftermålsorten stadgad hinder, som berättigat det landets vigselmyndigheter att förvägra giftermål.

Äfven i fråga om undersåtar i andra stater än konventionsstaterna torde den regeln böra gälla, att för återgång erfordras orsak enligt lagen i den stat, de tillhörde vid äktenskapets ingående. Här af följer icke, att utan vidare skulle medgifvas ett fortsättande inom riket af ett äktenskap, som strider mot gällande uppfattning om de sedliga betingelserna för ett äktenskap. Korrektivet häremot synes dock böra ligga icke i ett upplösande af äktenskapet utan i begagnandet af den hvarje stat tillkommande rätten att utvisa främmande undersåtar.

I ett annat afseende torde emellertid en åtskillnad mellan olika främmande lagstiftningar icke kunna undvikas. Äfven om man med känedom om lagstiftningen i de särskilda stater, som deltagit i konventionen, ansett sig kunna medgifva, att i fråga om återgång denna lagstiftning får allena lända till efterrättelse, torde sådant medgifvande såsom allmän regel icke kunna ifrågakomma, enär i åtskilliga länders lagstiftningar äro upptagna orsaker till återgång, hvilkas iakttagande i allt för hög grad skulle strida mot svensk rättsuppfattning.

Att uppräknade de återgångsskäl, som sålunda icke böra respekteras, är gifvetvis ej möjligt. Uppställande af allmänna normer, såsom att de icke blifva iakttagna, om de strida mot goda seder, eller mot allmän ordning o. d., torde ej heller vara att förorda, då dylika begrepp tydligen äro i hög grad sväfvande. Lämpligast synes fördenskull vara att för ifrågakomna fall stadga, att återgång ej må ådömas, såvida ej skäl dertill är för handen jämväl enligt svensk lag.

Då man ännu icke kan med bestämdhet afgöra, hvilka stater slutligen komma att tillträda konventionen, och tänkbart är, att öfverenskomelser, liknande den nu förevarande, framdeles kunna träffas med stater, som ej deltagit i denna, lär det ej lämpligen kunna ifrågasättas, att i sjelfva lagen angifva, hvilka stater skola åtnjuta förmånen, att deras lagstiftningar blifva vid fråga om återgång af äktenskap allena tillämpade, utan synes det böra öfverlämnas åt Konungen att därom förordna. Sådant förordnande må kunna afse jämväl stat, som icke träffat konvention, därest dess lagstiftning prövas berättiga till dylikt medgifvande. I enlighet härmed är 1 § i 2 kap. affattad.

I ett fall får enligt förslaget till återgång ej dömas, äfven om skäl därtill föreligger enligt makarnes egen lag. Såsom redan anmärkts hafva konventionsstaterna berättigats att vid främmande undersåtars giftermål lämna utan afseende de hinder af religiös natur, hvilka i nämnda lag kunna vara stadgade. Ehuru i lagförslaget bruk af detta medgifvande icke blifvit för Sveriges del gjordt, synes det, då fråga är om bedömandet af redan ingånget äktenskap, icke böra ifrågasättas att på grund af dylika hinder förklara äktenskapet ogilt.

Fullständig upplösning af ett äktenskap under makarnes lifstid är som bekant i åtskilliga stater ej medgifven. I Italien, Spanien och Portugal, i flertalet spansk-talande länder i Centralamerika och Sydamerika, samt i Österrike, såvidt angår makar af katolsk religion, medgifves endast en ständig skillnad till säng och säte, hvilken skiljer sig från verklig äktenskapsskillnad hufvudsakligen däruti, att makarne sakna rätt till omgifte men däremot i regel äro berättigade att ånyo sammanflytta och fortsätta

2 §.

3 kap.

äktenskapet. Ett stort antal stater erkänna begge formerna af skilsmessa såsom tillåtna, under det att Tyskland, Schweiz, Rumänien, Ryssland, med flera stater, i likhet med Sverige, endast medgifva verklig äktenskapsskillnad. Denna olikhet i de särskilda ländernas lagstiftningar måste gifvetvis vara ägnad att medföra den verkan, att beslut och åtgärder i skillnadsfall, som härröra från myndigheter i annan stat än den makarne tillhöra, icke alltid kunna vinna erkännande inom deras hemstat eller andra stater, och anledningarne till ett dylikt resultat ökas ytterligare däraf, att äfven lagar, som medgifva samma form för skilsmessa, förete olikheter i afseende å villkoren för skilsmessans erhållande.

Konventionen angående äktenskapsskillnad och ständig skillnad till säng och säte äsyftar att lösa konflikterna i detta ämne och uppställer i sådant syfte föreskrifter dels angående villkoren för talans upptagande inom en konventionsstat, dels angående frågan hvilka lagbud skola tillämpas, och dels slutligen angående ömsesidigt erkännande af beslut om äktenskapsskillnad eller ständig skillnad till säng och säte.

De stadganden, som för konventionens tillämpande här i riket synts vara erforderliga, innehållas i 3 kap. af det föreliggande förslaget.

1 §. I 1 § förekomma regler angående svensk myndighets behörighet att upptaga talan om äktenskapsskillnad mellan utländska undersåtar. De föreslagna reglerna öfverensstämman i allo med de föreskrifter, som äro gifna i artikel 5 mom. 2:o i konventionen.

2 §. Såsom af artikel 7 i konventionen framgår, hafva konventionsstaterna förbundet sig att i regel erkänna äktenskapsskillnad, som beviljats af en enligt artikel 5 kompetent myndighet, under förutsättning att jämväl de materiella villkoren för sådant erkännande äro för handen, men gjort undantag härifrån beträffande skillnad, som beviljats af annan myndighet än domstol, i det att endast de stater, som sjelfva medgifva äktenskapsupplösning i denna ordning, äro pliktiga att erkänna sådant skillnadsbeslut. Då af de stater, som deltagit i konferensen, förutom Sverige endast Danmark och Norge synas medgifva skillnads beviljande i administrativ väg, men å andra sidan allenast Tyskland och Belgien äro af sin lagstiftning ovillkorligt förhindrade att erkänna sådant skillnadsbeslut, kan ej för närvarande afgöras, hvilka stater kunna komma att erkänna en af Konungen i statsrådet beviljad äktenskapsskillnad. Vid sådant förhållande lär det ej vara skäl att medgifva främmande undersåtar rätt att hos Konungen söka skillnad i andra fall än då makarne förmå ådagalägga, att skillnad, som af Konungen må komma att beviljas, kan vinna erkännande i deras hemland.

3 §. I 3 § angifvas de förutsättningar, under hvilka äktenskapsskillnad mellan utländska undersåtar här får ådömas. Konventionen intager här-

utinnan den ståndpunkt, att lagen i den stat, makarne tillhöra, ovillkorligen måste respekteras, hvaremot det står Sverige öppet att kräfva eller eftergifva svensk lags tillämpning. Med hänsyn därtill, att åtskilliga utländska lagar tillåta äktenskapsskillnad af anledningar, som för svensk rättsuppfattning ej innebära tillräcklig grund till skillnad, samt att jämväl skillnad på grund af ömsesidigt samtycke förekommer såväl inom vissa konventionsstater som i icke-konventionsstater, lär det ej kunna råda någon tvekan därom, att ju svensk lags tillämpning i hvarje fall bör krävas, så att skillnad ej meddelas, med mindre skillnadsorsak är för handen såväl enligt makarnes nationella lag som enligt svensk lag.

Enligt konventionen skola makar, som icke i den stat, där de äro bosatta, kunna väcka talan om äktenskapsskillnad, vara berättigade att påkalla de provisoriska åtgärder, som där kunna vara stadgade i syfte att samlifvet mellan makarne må upphöra. I svensk rätt förefinnes egentligen icke stadgande om dylika åtgärder. Emellertid synes den i 14 kap. giftermålsbalken stadgade skillnad till säng och säte, ehuru visserligen syftet därmed är helt annat, kunna ersätta de åtgärder, som i konventionen afses. Hafva makarne i sitt hemland väckt talan om skillnad, torde för den skull kunna medgifvas dem att utan föregångna varningar få skillnad till säng och säte på ett år. Att verkan af beslutet om dylik skillnad bör, med hänsyn till grunden för skillnadens beviljande, upphöra, därest talan om skillnaden i äktenskapet återkallas eller ogillas, synes uppenbart. Att så blifver händelsen, om den väckta talan om skillnad bifalles, torde icke behöfva utsägas.

De i 5 och 6 §§ upptagna föreskrifter sammanhänga med reglerna i artikel 7 af konventionen. Allmänna föreskrifter om erkännande af främmande domar saknas i svensk rätt. Det lär dock ej kunna vara föremål för tvifvel, att redan på gällande rätts ståndpunkt en af domstol i främmande stat meddelad äktenskapsskillnad mellan statens egna undersåtar här i riket erkännes såsom giltig och grundar behörighet för makarne att här träda i nytt äktenskap. Huruvida en af främmande myndighet meddelad skillnadsdom mellan svenska undersåtar kan tillerkännas någon verkan här i riket, har däremot varit föremål för tvekan, ehuru väl rättspraxis på senare tider visat benägenhet att i vissa fall erkänna dylik dom.

Någon betänklighet mot att under de i konventionen angifna förutsättningar medgifva erkännande af främmande skillnadsdom mellan svenska undersåtar, vare sig domen meddelats inom konventionsstat eller annan stat, torde ej föreligga, då bland förutsättningarne äfven ingår vilkoret, att skillnadsorsak enligt svensk lag skall vara för handen. Lika litet synas

betänkligheter möta mot tillämpande af samma grundsatser med afseende å främmande undersåtar, hvilka utom sitt hemland erhållit äktenskaps-skillnad eller ständig skillnad till säng och säte.

7 och 8 §§.

Skulle frånskild make, vare sig af svensk eller främmande nationalitet, vilja ingå nytt äktenskap här i riket, torde det, om skillnadsbeslutet varit af den beskaffenhet, som afses i 6 §, icke kunna öfverlämnas åt vigselförrättaren att bedöma, om beslutet uppfyller de i sagda § stadgade villkoren för dess erkännande här i riket. För pröfning af domen i antydda hänseende synes öfver hufvud ingen annan myndighet än domstol besitta erforderlig kompetens. Med hänsyn härtill och då det äfven i öfrigt måste vara af synnerlig betydelse, särskildt för svenska undersåtar, att kunna erhålla full visshet, huruvida ett i utlandet meddeladt beslut i skillnadsmål tillerkännes verkan här i riket, har det ansetts nödigt att lämna utväg till sådant skillnadsbesluts granskning och stadfästelse uti särskild rättegång. Denna stadfästelseprocess har, efter föredöme af vissa främmande staters lagstiftning, ansetts böra förläggas till domstol i andra instans. Att finna tillfredsställande grunder för dylika ärendens fördelning mellan särskilda domstolar skulle emellertid, i sådana fall då bägge de frånskilda makarne äro bosatta i annat land, möta svårigheter, och därför har det ansetts fördelaktigt att tillägga en enda domstol, nämligen Svea hofrätt, behörighet att upptaga talan af ifrågavarande slag.

4 kap.

Bestämmelserna i 4 kap. ansluta sig till de internationella regler på förmynderskapsrättens område, som finnas uttalade i den under C) härförut omförmälta konvention. Följaktligen afses med förevarande lagförslag icke, lika litet som med konventionen, att meddela regler beträffande förmynderskap för andra omyndiga än sådana, som icke uppnått myndig ålder.

Konventionens hufvudsyfte har varit att tillförsäkra omyndig, äfven då han vistas utom sitt hemland, nödigt rättsskydd. För ernående af detta mål och särskildt för beredande af förmyndares värn och omvårdnad åt dylik omyndig, har i konventionen under vissa förutsättningar påkallats medverkan af myndigheterna i det land, där den omyndige vistas. Tillika har emellertid noga beaktats, att mången gång den omyndiges intressen äro i öfvervägande grad knutna vid fäderneslandet och att desamma i sådant fall bäst och säkrast vårdas af en där förordnad förmyndare.

Konventionen har fastställt den hufvudregeln, att den omyndiges fädernesland alltid äger rätt att anordna förmynderskap för honom, och detta äfven för det fall att förmyndare redan förordnats i annat land. Skulle däremot på grund af rättsliga eller faktiska förhållanden förmynd-

derskap icke komma till stånd i enlighet med den omyndiges nationella lag, inträder befogenhet och skyldighet för det land, där den omyndige bor, att om förmynderskapet draga försorg.

Tydligt är, hvilket ock framgår af konventionens stadganden, att lagen i den stat, som öfvertagit förmynderskapets inrättande, måste vara bestämmande med afseende å sättet, hvarpå förmyndare förordnas, så ock beträffande frågan, hvilken myndighet eller annan institution, t. ex. familjeråd, det tillkommer att nämna förmyndare. Men konventionen utsträcker samma regel till att omfatta jämväl öfriga förmynderskapet rörande frågor, såsom angående anspråk på företrädesrätt att varda förmyndare, laga hinder däremot, omfånget af förmyndarens befogenhet och åligganden, sättet för förvaltningens utöfvande, tillsynen därå, sättet och grunderna för förmyndarens entledigande, tiden och sättet för redovisnings afgifvande, tiden för klander å redovisning m. m. Ett undantag från regeln göres beträffande frågan, när förutsättningarna för förmynderskap äro för handen. Denna fråga skall nämligen enligt konventionen alltid afgöras af den minderåriges nationella lag.

Lösandet af internationella konflikter med afseende å omyndigs anspråk på förmäns- eller panträtt i förmyndares gods, hvilken fråga icke i egentlig mening tillhör förmynderskapsrätten, har icke ingått i föreliggande konventions plan.

Den fråga, som vid tillämpning inom svensk lagstiftning af de internationella regler, för hvilka redogörelse nu lämnats, först erbjuder sig till besvarande, är den, i hvilken mån Sverige bör begagna sin rätt att anordna förmynderskap inom riket för omyndiga svenska undersåtar, som vistas utomlands. I de fall, då förmynderskapsdomstol redan enligt nu gällande lag finnes inom riket, är det en skyldighet för domstolen i fråga att draga försorg om förmynderskaps inrättande. Någon ändring i hvad härutinnan sålunda finnes stadgadt bör uppenbarligen icke ske. Men äfven då svensk undersåte, hvilken icke har laga hemvist i Sverige, aflider, efterlämnande omyndigt barn — i hvilket fall ingen svensk domstol för närvarande är behörig att förordna förmyndare — torde mången gång den omyndiges sanna intresse kräfva, att förmynderskapsvården blir utöfvad i Sverige enligt svensk lag. Föreskrift är följaktligen af nöden, att svensk domstol äger pröfva nämnda fråga äfvensom eventuellt förordna förmyndare. Den domstol, åt hvilken befogenheten i dessa hänseenden lämpligast bör anförtros, är uppenbarligen domstolen på den ort, där största sannolikhet finnes för att nödiga upplysningar må kunna vinnas om den omyndiges personliga och ekonomiska förhållanden, d. v. s. i regel domstolen å den ort, där den afidne sist haft hemvist inom riket. För den hän-

1 §.

delse att upplysning icke kan vinnas, att den affidne någonstädes inom riket haft hemvist, har det synts lämpligt att låta hufvudstaden gälla såsom hans hemort. Föreskriften att domstol, som förordnat förmyndare i fall hvarom här är fråga, skall därom göra anmälan hos ministern för utrikes ärendena, åsyftar att sätta ministern för utrikes ärendena i tillfälle att besvara förfrågningar, som omförmälas i artikel 8 af konventionen.

2 och 3 §§.

Föreskrifterna i 2 och 3 §§ innefatta hufvudsakligen en direkt tillämpning af de här förut angifna principer, som i konventionen äro antagna i fråga om förmynderskap för minderåriga, hvilka hafva hemvist utom sitt fädernesland.

Då det i 20 kap. 8 § ärfdabalken stadgade förbudet mot utländsk mans förordnande till förmyndare synes sakna giltig grund, då det gäller att tillsätta förmyndare för minderårig, som själf är af främmande nationalitet, har i 3 § införts bestämmelse, att i dylikt fall utländsk undersåte, som är bosatt inom riket, må till förmyndare förordnas.

Förpliktelsen att sörja för tillsättande af förmyndare för omyndig utländsk undersåte, som har hemvist inom riket, ligger naturligen, i det fall att den omyndiges fader har eller, om han är affiden, vid dödsfallet haft hemvist inom riket, å rätten i den ort, där denne har eller har haft sitt hemvist. Är ingen domstol af sagda grund behörig att förordna förmyndare, synes omsorgen om förmyndares förordnande lämpligast böra hvila å rätten i den ort, där den omyndige har sitt hemvist; och har föreskrift härom jämväl upptagits i 3 §.

4 §.

Om, sedan svensk domstol förordnat förmyndare för omyndig utländsk undersåte, upplysning erhålles, att förmyndare förordnats i dennes hemland, skall enligt konventionen den i Sverige förordnade förmyndarens befogenhet upphöra, dock först från den tidpunkt svensk lag kan i sådant afseende bestämma. Det har synts lämpligt att för sådant fall föreskrifva, att förmyndaren skall af den svenska domstolen formligen entledigas. Intill dess sådant skett, är han följaktligen fortfarande att såsom laga förmyndare anse.

5 §.

Med bestämmelserna i 5 § åsyftas att bereda nödigt skydd åt en härstädes boende omyndig utlänning äfvensom åt honom tillhörig egendom under den tid, som förflyter, innan förmyndare varder tillsatt och öfvertager vården om den omyndige och hans gods. Uppdraget att under nämnda tid vårda sig om den omyndiges intressen har ansetts böra i fall af behof anförtros åt en af domstolen tillsatt god man, hvilkens befogenhet torde böra inskränkas till att förese den omyndiges person samt bevara och vidmakthålla hans egendom. Att gifva gode mannen en förmyndares omfattande befogenheter såsom målsman och ställföreträdare för den

omyndige, vore icke öfverensstämmande med konventionens grundsatser. Däremot måste det ur alla synpunkter vara till den omyndiges fördel, att gode mannens förvaltning ställes under enahanda kontroll, som rörande förmynderskap är stadgad.

Till förekommande af tveksamhet har det ansetts lämpligt att uttryckligt framhålla, att fråga om omyndighets upphörande skall bedömas efter lagen i den stat, den omyndige tillhör, ändå att förmyndare är tillsatt och förmynderskapet utöfvas enligt annan lag.

6 §

Förpliktelsen att tillämpa nationell lag på främlingars rättsförhållanden föranleder spørsmålet, huru i det ingalunda sällsynta fall, att inom olika områden af samma stat olika lagar gälla, valet mellan dessa lagar bör träffas. Uppenbart är, att man härvid i första hand har att taga hänsyn till de regler, som den främmande staten själf må hafva uppställt för lösning af dylika interlokala lagkonflikter. Om åter inga dylika föreskrifter äro gifna, såsom i själfva verket i allmänhet torde vara fallet, lär man ej kunna underlåta att gifva domstolarne bestämda regler till ledning. De här föreslagna grundsatser, enligt hvilka främlingens hemort eller sista hemort inom fäderneslandet samt i sista hand rikshufvudstaden erhåller afgörande betydelse för bestämmande af hans personalstatut, hafva synts vara de naturligaste och närmast till hands liggande; de hafva också, om ock ej enstämmigt, inom den internationella rättsvetenskapen förordats såsom skälige.

5 kap.
1 §.

Bestämmelserna i 3 kap. angående nationell lags tillämpning i skillnadsmål äro samtliga affattade endast med hänsyn till det ojämförligt vanligaste förhållandet, att båda makarne äro undersåtar i samma stat. I undantagsfall kan emellertid, äfven enligt svensk rätt, inträffa, att makarne hafva olika nationalitet. Konventionen angående äktenskapsskillnad och ständig skillnad till säng och säte innehåller för detta fall den regeln, att lagen i den stat, makarne sist gemensamt tillhört, skall anses såsom deras nationella lag. Hafva makarne aldrig haft gemensam nationalitet — hvilket visserligen icke kan inträffa i afseende å konventionsstaternas undersåtar, enär i samtliga konventionsstater hustrun genom giftermålet förvärfvar mannens nationalitet — har i internationella rättsförhållanden i allmänhet den princip gjort sig gällande, att mannens nationalitet verkar bestämmande.

2 §.

Nu angifna grundsatser hafva blifvit tillämpade vid affattningen af 2 §.

Att i regel hvarje stat äger, med afseende å frågan om domstols behörighet, enligt sina egna lagar afgöra, huruvida en utlänning, som befinner sig inom statens område, vistas där under sådana omständigheter,

3 §.

att han må anses där hafva laga hemvist, lærer ej vara föremål för tvifvel. Denna regel måste emellertid enligt konventionens innehåll på äktenskaps-skillnadsrättens område så till vida begränsas, som möjligheten för hustru att förvärfva laga hemvist i annan stat än där mannen bor måste göras beroende däraf, huruvida hon enligt sin nationella lag, t. ex. på grund af skillnad till säng och säte, äger rätt att hafva ett från mannens skildt hemvist.

4 §. Frågan huru en domstol skall erhålla kännedom om innehållet af främmande lag, hvars tillämpning är föreskrifven uti något till domstolens pröfning öfverlämnadt rättsärende, samt hvad verkan skall blifva däraf, att tillfredsställande upplysning om den främmande lagens innehåll ej står att vinna, intager, såsom lätt torde inses, en i hög grad betydelsefull ställning bland spörsmålen på den internationella rättens område. Dess betydelse har också blifvit insedd och framhållen på de konferenser, som föregått afslutandet af nu föreliggande konventioner, och ämnet har af den sista konferensen nämnts bland dem, som snarast möjligt borde blifva föremål för blifvande konferensers arbete. Från sista konferensen föreligger för öfrigt ett utkast till gemensamma bestämmelser, gående ut på, att konventionsstaternas regeringar skulle åtaga sig att på begäran meddela hvarandra officiella certifikat angående innehållet af de särskilda staternas lagar. Det torde vara så mycket sannolikare, att en blifvande konvention kommer att gå i denna riktning, som, enligt hvad vid konferensen blef upplyst, redan nu åtskilliga staters regeringar visat sig beredvilliga att stå till tjänst med dylika upplysningar.

Vid nu nämnda förhållande lærer man ej böra underlåta att begagna möjligheten att på denna väg sätta domstolarne i tillfälle att erhålla tillförlitlig kännedom om innehållet af främmande lag, som domstolen har att tillämpa. Att meddela närmare föreskrifter om sättet för dylika upplysningars inhämtande lærer böra öfverlämnas åt Konungen.

Det bör dock ej lämnas ur sikte, att det nu angifna medlet att erhålla upplysning om främmande rätt kan visa sig slå fel. Huru än förhållandena härutinnan i en framtid kunna utveckla sig, lærer man åtminstone för närvarande ej kunna undgå att äfven af parterna kräfvat medverkan till utredning af innehållet i de lagbud, som äro bestämmande för deras rättsförhållanden, samt att fastställa påföljderna däraf att de icke förmå uppfylla detta åliggande. Hvad detta sista spörsmål angår, är det inom den internationella rättsvetenskapen högeligen omtvistadt, hvad verkan det i sista hand skall medföra, att upplysningar ej stå att vinna. Med afseende å de tvister, om hvilka i förevarande lagförslag är fråga, nämligen återgång af äktenskap och skillnad i äktenskap, lærer emellertid någon

tvekan ej kunna råda därom, att om part, som yrkar återgång eller skillnad, ej förmår styrka, att den lag, som är bestämmande, stadgar sådan påföljd af de orsaker, parten åberopar, partens talan ej får bifallas.

Jag öfvergår nu till *förslaget till lag om äktenskaps afslutande inför svensk diplomatisk eller konsulär ämbetsman i utlandet.*

Förslag till lag om äktenskaps afslutande inför svensk diplomatisk eller konsulär ämbetsman i utlandet.

De anledningar, som föranledt främmande stater att uppdraga åt sina diplomatiska eller konsulära ämbetsmän att förrätta giftermål, äro, såsom förut antydts, att söka däri, att det ej sällan möter svårigheter för främlingar att begagna de giftermålsformer, som å platsen, där de vistas, äro föreskrifna. Så är förhållandet framför allt i barbariska eller halcciviliserade länder, men äfven inom civiliserade stater kan detta inträffa dels i följd af olikhet i religion och dels emedan ej sällan en längre tids vistelse inom en stat kräfvcs såsom villkor för anlitan- de af dess vigselmyndigheter.

Enligt hvad som framgår af i utrikesdepartementet tillgängliga meddelanden och rapporter från Sveriges beskickningar och konsulat i främmande länder hafva nyss angifna omständigheter ej sällan vållat olägenhet äfven för svenska undersåtar. Resultatet af svårigheterna blifver, såsom erfarenheten visar, ofta nog, att äktenskap ingås i form, som här i Sverige ej kan godkännas, eller som å orten för giftermålet är utan verkan.

Med hänsyn till hvad nu anförts synes all anledning finnas, att Sverige följer det af främmande stater gifna exemplet samt förlänar åt diplomatiska eller konsulära ämbetsmän befogenhet att förrätta vigsel. Då emellertid uppdraget förutsätter en kannedom om svensk lag, som ej lärer kunna förefinnas hos en hvar af ifrågavarande ämbetsmän, och då dessutom olika föreskrifter och villkor för befogenhetens utöfning inom olika stater torde vara af nöden, lärer befogenheten böra göras beroende af speciellt utaf Konungen meddeladt uppdrag.

1 §.

Innan giftermål får ske, måste gifvetvis den ämbetsman, hos hvilken begäran om giftermåls förrättande framställes, i likhet med hvad som är stadgadt för vigselförrättare här i riket, göra sig förvissad om att sökandena äro oförhindrade att ingå äktenskapet. Att de regler, som i 1 kap. 2 § i förslaget till lag angående vissa rättsförhållanden af internationell natur äro stadgade i fråga om bedömande af utländings hinderlöshet, skola tillämpas jämväl, då fråga är om giftermål inför diplomatisk eller konsulär ämbetsman, är uppenbart.

2 §.

Den i andra stycket af 2 § intagna bestämmelsen, enligt hvilken det tillkommer Konungen att föreskrifva, att äktenskap ej får afslutas i strid mot äktenskapshinder, som är stadgadt i lagen å giftermålsorten,

sammanhänger med innehållet i konventionen angående villkoren för äktenskaps giltighet.

3 §. Om offentligt bekantgörande af det tilltänkta äktenskapet, i syfte att lämna tillfälle till anförande af möjligen förefintligt jäf, äro föreskrifter meddelade i 3 §. Föreskrifterna härom gå, som man finner, ut på att sätta kungörande i tidningar i stället för lysning i svensk kyrka; denna senare form för bekantgörande skulle uppenbarligen, oafsedt att den endast i undantagsfall skulle kunna komma till användning, under här afsedda förhållanden i regel blifva utan all betydelse. Om emellertid lysning här i riket ägt rum, och sålunda de blifvande makarne skulle vara behöriga att när som helst erhålla vigsel inom riket, lär det vara i sin ordning, att de äfven få utan vidare kungöranden träda i äktenskap inför diplomatisk eller konsulär ämbetsman.

Den ordning, i hvilken enligt 7 kap. 3 § giftermålsbalken pröfning af anfördt jäf mot äktenskap skall försiggå, kan tydligen icke tillämpas vid giftermål inför diplomatisk eller konsulär ämbetsman; i regel skulle, då sagda giftermålsform väl hufvudsakligen kommer att användas af utomlands bosatta personer, icke ens behörig domstol för pröfning af jäfvet finnas inom riket. Sagda pröfning lär alltså böra ske omedelbart af den ämbetsman, som anlitas för giftermålets förrättande.

4 §. Föreskrifterna i 4 § af lagförslaget, hvilka röra själfva ceremonien för giftermålet, stå i nära öfverensstämmelse med hvad som härutinnan är stadgadt angående äktenskaps ingående inför borgerlig myndighet här i riket.»

Departementschefen uppläste härefter omförmälda lagförslag af den lydelse, bilagorna litt. A och B vid detta protokoll utvisa, samt hemställde i underdånighet, att, för det ändamål 87 § regeringsformen omförmäler, högsta domstolens utlåtande öfver förslagen måtte genom note ur protokollet inhämtas.

Till denna af statsrådets öfrige ledamöter biträdda hemstallan tacktes Hans Maj:t Konungen i nåder lämna bifall.

Ex protocollo:

Aug. von Hartmansdorff.

Förslag

till

L a g

angående vissa rättsförhållanden af internationell natur.

Häri genom förordnas som följer:

1 kap.

Om äktenskaps ingående.

1 §.

Svensk undersåte må ej å utrikes ort träda i äktenskap, utan han enligt svensk lag äger det äktenskap ingå.

2 §.

Vill utländsk undersåte här i riket träda i äktenskap, varde hans rätt att äktenskapet ingå pröfvad efter lagen i den stat, han tillhör. Är enligt den lag medgifvet, att lagen å annan ort i sagda afseende tillämpas, må sådan lag i stället lända till efterrättelse.

Ej må dock i något fall gift man eller kvinna inför svensk myndighet ingå nytt äktenskap, innan förra äktenskapet genom makens död eller

annorledes upphört; ej heller må äktenskap slutas mellan dem, hvilka med hvarandra äro i sådan skyldskap, som i 1 eller 2 § af 2 kap. giftermålsbalken sägs, eller i det svågerlag, hvarom i 4 § af samma kapitel förmäles.

3 §.

Huru svensk undersåte må erhålla intyg om hinderslöshet för äktenskaps ingående inför utländsk myndighet, så ock huru utländsk undersåte, som inför svensk myndighet vill träda i äktenskap, må styrka sin hinderslöshet, därom förordnar Konungen.

4 §.

Hvad svensk lag stadgar i fråga om lysning till äktenskap, så ock i öfrigt om formen för äktenskaps afslutande, skall äga tillämpning äfven för det fall att främmande stats undersåte vill inför svensk myndighet här i riket träda i äktenskap.

Innehåller den främmande stats lag föreskrifter om lysning för det fall att undersåte i den stat vill ingå äktenskap utom sitt hemland, må giftermål inför svensk myndighet ej ske, innan visadt varder, att sådan lysning ägt rum eller att behörig myndighet i den främmande staten från den lysning meddelat befrielse. Ej må dock sådan lysnings försummande här föranleda äktenskapets ogiltighet, ändå att den påföljd är i den främmande stats lag stadgad.

5 §.

Har med Konungens tillstånd främmande stat åt sina här i riket anställda diplomatiska eller konsulära ämbetsmän uppdragit att förrätta giftermål i enlighet med den främmande stats lag, skall äktenskap, som inför sådan ämbetsman ingåtts mellan utländska undersåtar, anses vara i behörig form afslutadt.

6 §.

Är äktenskap å utrikes ort slutet i form, som lagen å den ort föreskrifver, skall äktenskapet, ehvad fråga är om svenska eller utländska undersåtar, här i riket anses vara i behörig form afslutadt.

7 §.

Giftermål, som i främmande stats tjänst anställd diplomatisk eller konsulär ämbetsman å utrikes ort förrättat i enlighet med lagen i sagda stat, vare här i riket gällande, så framt hvarken mannen eller kvinnan var undersåte i den stat, å hvars område gifternålet skett, samt sagda stat icke förvägrat ämbetsmannen att giftermål förrätta.

Om giftermål inför svensk diplomatisk eller konsulär ämbetsman i utlandet är särskildt stadgadt.

8 §.

Är giftermål mellan svenska undersåtar å utrikes ort af präst inom svenska kyrkan förrättadt i enlighet med svensk lags föreskrifter, vare det här för giltt hållet.

9 §.

Hafva utländska undersåtar å utrikes ort ingått äktenskap, utan att föreskrifterna i 6 eller 7 § blifvit iakttagna, må giftermålet ej här hållas för giltt, utan så är att äktenskapet i deras hemland eller, om de tillhörde olika stater, i hvarderas hemland anses vara i behörig form afslutadt.

2 kap.**Om återgång af äktenskap.**

1 §.

Väckes talan om återgång af äktenskap, som i behörig form slutits mellan utländska undersåtar; är orsak till återgång för handen enligt lagen i den stat, makarne vid äktenskapets ingående tillhörde, eller, om de tillhörde olika stater, enligt någondera statens lag, och har Konungen förordnat, att lag, som nu är sagd, må i ty fall vinna tillämpning, ändå att orsak till återgång ej finnes enligt svensk lag, gånge äktenskapet åter. Ägde make, enligt sitt hemlands lag, för behörighet att träda i äktenskap

åberopa lagen å annan ort, skall beträffande den make sådan lag vinna tillämpning, om äktenskapet enligt den lag är giltigt.

Är ej förordnande, hvarom här förut är sagdt, af Konungen meddeladt, må ej till återgång dömas, med mindre orsak därtill finnes jämväl enligt svensk lag.

2 §.

Ej må i något fall äktenskap här i riket förklaras ogillt af den anledning att det ingåtts i strid mot främmande lags föreskrift, att tidigare äktenskap skall, oaktadt det är genom skillnad upplöst, utgöra hinder för nytt äktenskap, eller emot förbud mot äktenskap mellan dem, som äro af olika religion, eller emot äktenskapsförbud, som grundar sig å prästerligt kall eller å löfte att förblifva gift.

3 kap.

Om skillnad i äktenskap.

1 §.

Talan om skillnad i äktenskap mellan utländska undersåtar må här i riket upptagas, om den make, mot hvilken talan väckes, här har sitt hemvist. Lag samma vare, om makarne haft gemensamt hemvist inom riket, men den make, mot hvilken talan väckes, öfvergifvit den andre eller, efter det orsak till skillnad uppstått, flyttat ur riket.

Är enligt lagen i den stat, makarne tillhöra, åt inländsk myndighet förbehållet, i allmänhet eller för vissa fall, att pröfva talan om äktenskapskillnad mellan sagda stats undersåtar, må ej, i strid mot dylikt förbehåll, sådan talan här i riket upptagas, med mindre fråga är om skillnad i äktenskap, som i makarnes hemland anses ej vara i behörig form afslutadt.

2 §.

Ej må i något fall skillnad i äktenskap mellan främmande stats undersåtar sökas hos Konungen, med mindre skillnad, som i sådan ordning beviljas, kan vinna erkännande i makarnes hemland.

3 §.

Till skillnad i äktenskap mellan utländska undersåtar må ej dömas, utan så är att enligt lagen i den stat, makarne tillhöra, äktenskap må genom skillnad upplösas, samt orsak till skillnad är förhanden ej mindre enligt sagda lag än ock enligt svensk lag.

Hafva makarne förut tillhört annan främmande stat, må ej för vinnande af skillnad åberopas hvad som under den tid inträffat, med mindre skillnad på grund däraf är medgifven jämväl enligt där gällande lag.

4 §.

Makar, som tillhöra främmande stat men hafva hemvist här i riket, må, ändå att skillnad i äktenskapet ej kan här meddelas, till säng och säte skiljas i den ordning 14 kap. giftermålsbalken stadgar. Är talan om äktenskapets upplösning eller om ständig skillnad till säng och säte anhängiggjord i makarnes hemland, må skillnad till säng och säte på ett år här beviljas, utan att varningar föregått; dock skall beslutet därom upphöra att äga tillämpning, där den i makarnes hemland väckta talan blifvit återkallad eller ogillad.

Huru med bo och barnens uppehälle förhållas skall under den tid, makarne enligt beslut af svensk domstol äro till säng och säte skilda, därom gälle hvad i 15 kap. giftermålsbalken stadgas.

5 §.

Är af myndighet i främmande stat äktenskapsskillnad eller ständig skillnad till säng och säte beviljad mellan undersåtar i samma stat, lände beslutet här i riket till efterrättelse.

6 §.

Har myndighet i främmande stat beviljat äktenskapsskillnad eller ständig skillnad till säng och säte mellan undersåtar i annan stat, må, med det undantag som i 7 § sägs, beslutet här lända till efterrättelse, under villkor

att, med motsvarande tillämpning af hvad i 1 § är stadgad i afseende å svensk myndighets behörighet att upptaga talan om äktenskapskillnad mellan undersåtar i annan stat, det finnes hafva tillkommit myndighet i den stat, där beslutet meddelats, att målet upptaga; samt

att vid pröfning af frågan, huruvida orsak till äktenskapskillnad eller till ständig skillnad till säng och säte varit för handen, lagen i den stat, makarne tillhörde, blifvit tillämpad.

År beslutet meddeladt af annan myndighet än domstol, må det, där fråga är om utländska undersåtar, ej lända till efterrättelse, om det af sagda anledning ej kan vinna erkännande i makarnes hemland.

7 §.

Såvidt angår fränskild makes rätt att träda i nytt äktenskap, må beslut om äktenskapskillnad, hvarom i 6 § sägs, ej lända till efterrättelse, innan stadfästelse å beslutet här i riket meddelats.

8 §.

Stadfästelse å beslut, hvarom i 6 § sägs, må sökas hos Svea hofrätt. Ej må stadfästelse meddelas, med mindre de villkor äro för handen, som för beslutets tillämpande här i riket i sagda § äro stadgade.

4 kap.

Om förmynderskap.

1 §.

Afider svensk undersåte, hvilken ej har hemvist inom riket, och efterlämnar han barn, som ej uppnått myndig ålder, må förmyndare här förordnas, om det pröfvas lända till den omyndiges nytta. Ej må den omständigheten, att förmyndare blifvit inom främmande stat tillsatt, utgöra hinder mot förmyndares förordnande här i riket.

Förmyndares förordnande ankomme i fall, som nu är sagdt, å den rätt, därunder den aflidne sist haft hemvist inom riket. Har han ej här haft hemvist, gälle såsom hans hemort Stockholms stad.

Varder förmyndare förordnad, göre rätten därom anmälan hos ministern för utrikes ärendena.

2 §.

Är förmynderskap för minderårig utländsk undersåte, som här i riket vistas eller här har egendom, anordnad i enlighet med lagen i den stat, han tillhör, lände den lag till efterrättelse i fråga om förmyndarens befogenhet att handla å den omyndiges vägnar. Med tillsyn å sådant förmynderskap eller med tvist, som förmynderskapet rör, tage ej domstol här i riket befattning.

3 §.

Har utländsk undersåte, som enligt lagen i den stat, han tillhör, bör på grund af minderårighet förses med förmyndare, hemvist här i riket, inhänte rätten, genom bemedling af ministern för utrikes ärendena, upplysning, huruvida förmynderskap kommer att anordnas i enlighet med den främmande statens lag. Kommer ej sådant förmynderskap att anordnas, varde förmyndare af rätten tillsatt i enlighet med svensk lag, och lände den lag jämväl till efterrättelse i fråga om förmyndarens befogenhet och åligganden samt beträffande tillsyn å förmynderskapets förvaltning. För omyndig, hvarom här är fråga, må utländsk undersåte, som är bosatt inom riket, till förmyndare förordnas.

Omsorgen om förmyndares förordnande i fall, som nu är sagdt, ligge, där ej annan domstol är behörig, å den rätt, därunder den omyndige har sitt hemvist.

4 §.

Kommer, sedan förmyndare för omyndig utländsk undersåte här förordnats, till rättens kändedom, att förmynderskap blifvit för honom anordnad i enlighet med lagen i den stat, han tillhör, varde den af rätten förordnade förmyndaren entledigad.

5 §.

Finnes, i fall som i 3 § afses, den omyndige eller hans egendom sakna vård, förordne rätten god man att den omyndige förese och hans gods bevara, intill dess rätt förmyndare vårdens öfvertager. I afseende å sådan god man gälle hvad om förmyndares redovisning och ansvarighet så ock om tillsyn å förmyndares förvaltning är föreskrifvet.

6 §.

Enligt lagen i den stat, omyndig tillhör, skall, ändå att förmyndare är tillsatt efter annan lag, bedömas, när behof af förmyndare upphör.

5 kap.

Särskilda bestämmelser.

1 §.

Skall, enligt hvad här förut är sagdt, främmande stats lag lända till efterrättelse, och äro för olika områden af den främmande staten särskilda lagar gällande, varde frågan, hvilken af de särskilda lagarne skall tillämpas, bedömd efter hvad i den främmande staten må i sådant afseende vara föreskrifvet.

Saknas sådan föreskrift, skall för den, som har hemvist inom den stat, han tillhör, gälla lagen å hans hemort. För den, som ej har hemvist inom den stat, han tillhör, gälle lagen å den ort, där han sist inom sagda stat haft hemvist, eller, om han ej där haft hemvist, lagen i rikshufvudstaden.

2 §.

Fråga, som angår äktenskapsskillnad eller ständig skillnad till säng och sätte mellan makar, hvilka äro undersåtar i olika stater, skall bedömas

som om bägge makarne vore undersåtar i den stat, de sist gemensamt tillhört, eller, om de ej hafva tillhört samma stat, i den stat, mannen tillhör.

3 §.

Är, efter ty här förut är sagdt, domstols behörighet beroende af att part äger hemvist inom den stat, domstolen tillhör, varde frågan, om parten där äger hemvist, pröfvad efter lagen i sagda stat; dock må hustru ej anses hafva hemvist i annan stat än den, där mannen bor, om ej makarne enligt lagen i den stat, de tillhöra, hafva olika hemvist.

4 §.

Gitter ej part, som talan väckt, styrka innehållet af främmande lag, som, efter ty här förut är sagdt, skall lända till efterrättelse, och är ej lagens innehåll ändå för rätten känt, må talan ej bifallas.

Huru underrättelse om innehållet af främmande lag må på rättens föranstaltande sökas, därom förordnar Konungen.

Denna lag skall träda i kraft den.....

Förslag

till

L a g

om äktenskaps afslutande inför svensk diplomatisk eller konsulär
ämbetsman i utlandet.

Häri genom förordnas som följer:

1 §.

Konungen äger uppdraga åt svensk diplomatisk eller konsulär ämbetsman i främmande stat att i den ordning, som i denna lag stadgas, i äktenskap förena svenska undersåtar eller svensk undersåte med undersåte i främmande stat.

2 §.

Diplomatisk eller konsulär ämbetsman, som erhållit uppdrag, hvarom i 1 § sägs, skall, då begäran om giftermåls förrättande framställes, tillse, att mannen och kvinnan äro oförhindrade att med hvarandra ingå äktenskap.

Har Konungen förordnat, att äktenskap ej må afslutas i strid mot äktenskapshinder, som är stadgadt i lagen å den ort, där ämbetsmannen är anställd, lände det till efterrättelse.

3 §.

Yppas ej hinder mot äktenskapet, skall å beskickningen eller konsulatet anslås kungörelse, upptagande såväl mannens som kvinnans full-

ständiga namn samt ålder, yrke och hemvist så ock anvisning, att den, som vill anföra jäf mot äktenskapet, äger att före viss dag hos den, som kungörelsen utfärdat, sådant jäf anmäla och styrka. Kungörelsen skall ock, där så ske kan, på sökandenas bekostnad införas ej mindre i tidning inom orten än äfven, i fall någon af dem har eller inom ett år förut haft sitt hemvist å annan ort, i tidning inom sådan ort. Ej må giftermålet förrättas, innan den för jäfs anförande utsatta tid gått till ända.

Har lysning i laga ordning ägt rum här i riket, vare kungörande, hvarom nu är sagdt, ej af nöden.

4 §.

Giftermål, hvarom i denna lag är fråga, skall förrättas i släktingars eller andra vittnens närvaro. Giftermålsförrättaren affordre mannen och kvinnan deras frivilliga ja och samtycke och förklare dem därpå för äkta makar. Hvad sålunda förekommit skall i protokoll upptagas, och varde protokollet af vittnen bestyrkt.

Utdrag af protokollet skall ofördröjligen insändas till ministern för utrikes ärendena.

Denna lag skall träda i kraft den.....

Utdrag af protokollet öfver lagärenden, hållet uti Kungl. Maj:ts högsta domstol torsdagen den 15 oktober 1903.

Andra rummet.

Närvarande:

Justitieråden SKARIN,
LILIENBERG,
HUSS,
LINDBÄCK,
PETERSSON,
CASSEL.

Sedan, jämlikt Högsta domstolens beslut den 9 december 1902, handlingarna rörande de till Högsta domstolen för afgifvande af utlåtande öfverlämnade förslag till lag angående vissa rättsförhållanden af internationell natur och till lag om äktenskaps afslutande inför svensk diplomatisk eller konsulär ämbetsman i utlandet cirkulerat mellan Högsta domstolens ofvanbemälda ledamöter, hvilka jämte justitierådet Norberg, som numera afgått från ämbetet, öfvervarit föredragningen af förslagen, företogs nu detta ärende till slutlig behandling; varande förslagen bilagda detta protokoll.

1:o) Förslag till lag angående vissa rättsförhållanden af internationell natur.

Vid granskning af detta förslag gjordes följande anmärkningar nämligen vid:

Rubriken.

Justitieråden *Lilienberg*, *Huss* och *Lindbäck* ansågo det vara önskvärdt, att åt lagens rubrik gåfves en lydelse, som komme att åtminstone antyda beskaffenheten af de rättsförhållanden, hvarom lagen handlar.

Kap. 1.

2 §.

Då uti det jämväl remitterade förslaget till lag om äktenskaps afslutande inför svensk diplomatisk eller konsulär ämbetsman i utlandet förut-sattes, att utländsk undersåtes rätt att träda i äktenskap kunde komma under sådan ämbetsmans pröfning, samt de föreskrifter, som vore upptagna i 2 §, första stycket, af nu ifrågavarande lagförslag, borde, ej mindre än stadgandena i andra stycket af samma §, vinna tillämpning i dylikt fall, hemställde *Högsta domstolen*, att första styckets affattning måtte ändras i sådan riktning.

Justitieråden *Huss* och *Lindbäck* tillade: Den mening, första satsen i andra stycket är afsedd att uttrycka, torde på ett enklare och i språkligt hänseende riktigare sätt återgifvas, om satsen erhöle ungefär följande affattning: »Ej må dock i något fall utländsk undersåte, som är gift, ingå äktenskap.»

3 §.

Högsta domstolens ledamöter förenade sig om följande yttrande:

»Om de grundsatser, som innehållas i 2 §, varda i svensk lag antagna, lärer det ej vidare kunna medgifvas utländsk undersåte att styrka hinderslöshet till äktenskap på det sätt, som, enligt lag innefattande vissa bestämmelser om styrkande af hinderslöshet till äktenskap den 14 oktober 1898, i visst fall är tillåtet för svensk undersåte. Vid sådant förhållande torde hvad sagda lag innehåller därom, att Konungen äger förordna, i hvilka fall berörda bestämmelser skola äga tillämpning i fråga om utländsk man eller kvinna, böra upphöra att gälla, hvarom uttrycklig föreskrift synes böra meddelas.»

Justitierådet *Lindbäck*, med hvilken justitierådet *Huss* instämde, yttrade vidare:

»Den föreslagna lagen innehåller icke någon föreskrift därom, att, för den händelse svensk undersåte vill träda i äktenskap inför utländsk myndighet, offentliggörande af det tilltänkta äktenskapet skall äga rum, innan den svenske undersåten må erhålla intyg om hinderslöshet för äktenskapets ingående. Med hänsyn därtill, att svensk lag stadgar vissa äktenskapshinder, som äro grundade i tredje persons rätt och hvilka enligt sin natur ej blifva yppade eller i allt fall ej kunna tagas i betraktande utan att den berättigade gjort anmälan om sådant hinder, lärer det emellertid

vara af vikt, att i dylika fall, särdeles när de, hvilka vilja med hvarandra ingå äktenskap, bägge äro svenska undersåtar, tillfälle till jäfs anförande, såvidt ske kan, varder beredt. Det torde därför blifva af nöden, att för vinnande af sagda ändamål särskilda bestämmelser meddelas, hvilka synas hufvudsakligen böra gå ut därpå, att beträffande ordningen för jäfs anförande och pröfningen af framställt jäf hvad i ty fall är stadgad med afseende å äktenskaps ingående inför svensk myndighet skall äga motsvarande tillämpning, samt att, då intyg om hinderlöshet sökes hos den myndighet, som har att meddela dylikt intyg, myndigheten skall ombesörja, att sökandens afsikt att ingå giftermål varder på lämpligt sätt offentligen kungjord med anvisning hvad den, som vill emot giftermålet anföras jäf, i anledning därpå har att enligt lag iakttaga. De nu ifrågasatta bestämmelserna, såsom rörande viktiga intressen af civilrättslig natur, synas icke kunna i administrativ ordning medelas, utan torde böra upptagas i förevarande lag eller, om detta icke anses lämpligt, i annan af Konung och Riksdag gemensamt stiftad lag.

Då det torde blifva erforderligt, att Konungen förordnar jämväl därom, huru utländsk undersåte må fullgöra den bevisning angående verkställd lysning eller befrielse därifrån, som enligt 4 § 2 stycket skall åligga honom, tillstyrker jag, att förevarande 3 § i öfverensstämmelse härmed ändras.»

Justitierådet *Lilienberg* instämde i hvad justitierådet *Lindbäck* yttrat om behovet af att i civillag meddela bestämmelser om offentliggörande af äktenskap, som svensk undersåte vill ingå inför utländsk myndighet, men tillade att, om stadgande i det af justitierådet *Lindbäck* angifna syfte infördes, detsamma syntes böra innehålla bestämmelse därom, att, ifall sådant kungörande, som lagen den 14 oktober 1898 omförmäler, ägt rum, det nu föreslagna offentliggörandet icke skall ske.

4 §.

Då, med den affattning andra stycket af denna § i förslaget erhållit, de bestämmelser, som där meddelades, syntes afse endast det fall, som i första stycket af samma § omförmäldes, eller att främmande stats undersåte ville inför svensk myndighet här i riket träda i äktenskap, men enahanda bestämmelser gifvetvis borde gälla jämväl för det fall, att främmande stats undersåte ville träda i äktenskap inför svensk diplomatisk eller konsulär ämbetsman i utlandet, hemställde *Högsta domstolen*, att affattningen af andra stycket måtte i enlighet härmed jämkas.

Justitierådet *Lilienberg* tillade, att i första stycket orden »främmande stats undersåte» torde böra utbytas mot det annars använda uttrycket »utländsk undersåte».

5 §.

Den affattning, 5 § i förslaget erhållit, syntes lämna rum för tvekan, huruvida äktenskap, som där omförmäldes, skulle anses vara i behörig form afslutadt, äfven om den främmande statens lag i det föreliggande fallet icke blifvit tillämpad. Då en sådan tolkning emellertid icke torde vara i förslaget afsedd, hemställde *Högsta domstolen*, att §:n måtte så omredigeras, att anledning till dylik tvekan undanröjdes.

Rörande 1 kap. i dess helhet anförde justitierådet *Petersson*:

»Om föreliggande förslag upphöjes till lag, varder därigenom definitivt fastslaget, i hvilka fall ett å utrikes ort slutet äktenskap är att här i riket anse som formellt giltigt eller icke, så att å ena sidan hvarje utrikes ingånget äktenskap, som faller under ettdera af lagens stadganden, skall här hållas för giltigt, och å andra sidan hvarje dylikt äktenskap, därå intet af lagens stadganden är tillämpligt, ej kan här tillerkännas giltighet. Att ett äktenskap anses som formellt giltigt måste gifvetvis medföra bland annat den verkan, att äktenskapet skall, då fråga därom väckes, antecknas i kyrkobok. I detta ämne äro emellertid genom lagen om anteckning i kyrkobok af utrikes slutna äktenskap den 1 juli 1898 meddelade bestämmelser, i hvilka ändring icke blifvit ifrågasatt och hvilka, beträffande äktenskap, som ingåtts utan att svensk lags föreskrifter därvid blifvit iakttagna, föranleda därtill, att allenast sådant äktenskap, som omförmäles i 6 §, får, om det är afslutadt inför borgerlig eller kyrklig myndighet, omedelbart antecknas i kyrkobok, hvaremot fråga om anteckning af samma äktenskap, i händelse det icke blifvit afslutadt inför myndighet, som nyss nämnts eller af äktenskap, som afses i 7 eller 9 § af förslaget, måste underställas Kungl. Maj:ts pröfning. Gifvetvis kommer denna pröfning att innefatta allenast en undersökning, huruvida i det förhandenvarande fallet de betingelser, som lagen uppställer för äktenskapets erkännande, äro förhanden eller icke, och svaret på denna fråga kommer att blifva bestämmande för Kungl. Maj:ts beslut i ämnet. Detta innebär, att Konungen i slikt fall skall fungera som första instans för tillämpning af allmän civillag, hvilket synes mig lika olämpligt, som det tvifvelsutän är stridande mot grunderna för vår rättsordning. Att under nuvarande förhållanden, då svensk rätt saknar stadganden i ämnet, och äktenskapets erkännande kan blifva beroende på internationell rättsuppfattning eller sed-

vänja, såsom nödfallsutväg anlåtats att i vissa fall göra äktenskapets anteckning beroende af Konungens medgifvande, synes mig ingalunda böra föranleda därtill, att liknande anordning bibehålles, äfven sedan hithörande frågor blifvit genom positiv lag ordnade.

Emellertid kan det ej förnekas, att den tillämpning af den blifvande lagen, som anteckning i kyrkobok innebär, i många, kanske de flesta fall, och särskildt med hänsyn till beskaffenheten af de certifikat och bevis af utländskt ursprung, som skola bedömas, kommer att kräfva insikter, hvilka i regel ej kunna antagas förefinnas hos det kyrkobokförande prästerskapet. Det synes därför önskvärdt, att granskningen af dessa handlingar kunde uppdragas åt annan myndighet, som kan antagas vara bättre i stånd att åt ärendet ägna en riktig behandling. I detta hänseende synas mig domkapitlen lämpligen kunna ifrågakomma.

Med anledning häraf anser jag mig böra hemställa, att, i händelse föreliggande lagförslag antages, lagen den 1 juli 1898 underkastas revision i syfte att frågor om anteckning i kyrkobok af utom riket slutna äktenskap, som ingåtts utan iakttagande af svensk lags föreskrifter, skola anmälas hos och i första hand prövas af vederbörande domkapitel.»

Justitieråden *Skarin*, *Lilienberg* och *Lindbäck* instämde med justitierådet *Petersson* i fråga om behöfligheten däraf, att, i händelse förevarande lagförslag antages, lagen om anteckning i kyrkobok af utrikes slutna äktenskap den 1 juli 1898 underkastades revision i det af justitierådet *Petersson* angifna syfte.

3 Kap.

1 §.

Med afseende å bestämmelserna i första styckets andra punkt anmärkte *Högsta domstolen*, att, då uttrycket »gemensamt hemvist inom riket» syntes kunna föranleda därtill att för stadgandets tillämpning skulle vara erforderligt, att makarna haft »hemvist å samma ort inom riket», men konventionens bestämmelser i denna del uppenbarligen endast kräfde, att makarna samtidigt haft hemvist inom riket, om ock på skilda orter, någon jämkning i bestämmelsens affattning vore erforderlig.

3 §.

Med hänsyn därtill, att de i denna § upptagna regler vore afsedda att gälla äfven för det fall att äktenskapsskillnad söktes hos Konungen i

statsrådet, hemställde *Högsta domstolen*, att uttycket: »Till skillnad i äktenskap mellan utländska undersåtar må ej dömas» måtte utbytas mot »skillnad i äktenskap mellan utländska undersåtar må ej beviljas».

5 §.

Högsta domstolen erinrade, att, då det uppenbarligen ej vore åsyftadt att i denna § gifva föreskrift angående tillämpningen af här omförmälda beslut i annat hänseende än såvidt genom beslutet äktenskapskillnad eller ständig skillnad till säng och säte blifvit beviljad, men stadgandets affattning kunde gifva anledning till den tolkning, att jämväl hvad beslutet tilläfsventyrs kunde innehålla angående makarnas förmögenhetsförsållanden eller rätt till omgifte eller dylikt vore inbegripet under den här meddelade regeln, det vore önskligt, att stadgandets mening härutinnan blefve tydligare uttryckt.

6 §.

Högsta domstolen erinrade, att i afseende å omfattningen af de i denna § omförmälda besluts tillämpning samma otydlighet förefunnes, som angående 5 § blifvit anmärkt.

Då det stadgande, som innehölles i 7 § af detta kapitel, ej innebure annat än att pröfningen af de i 6 § uppställda villkorens förhandenvaro för visst fall blefve förbehållen åt särskild myndighet, fann *Högsta domstolen* det vara mindre egentligt att, såsom i 6 § skett, angifva 7 § såsom ett undantag från hvad i 6 § vore stadgadt, och hemställde förty, att orden »med det undantag som i 7 § sägs» måtte utbytas mot lämpligare uttryck.

Beträffande affattningen af det villkor, som rörde frågan, huruvida orsak till äktenskapskillnad eller till ständig skillnad till säng och säte varit för handen erinrade *Högsta domstolen*, att då det uppenbarligen ej vore åsyftadt att för beslutets tillämpning här i riket kräfva annat än att orsak till sådan skillnad, som genom beslutet meddelats, varit för handen enligt lagen i den stat, makarna tillhörde, en redaktionsförändring i denna punkt syntes för undvikande af missuppfattning erforderlig.

Justitieråden *Skarin* och *Lilienberg* åberopade därjämte hvad de här nedan vid 7 och 8 §§ komme att uttala.

7 och 8 §§.

Justitierådet *Petersson*, med hvilken justitieråden *Huss*, *Lindbäck* och *Cassel* instämde, utlät sig: »Då förslaget icke såsom allmänt villkor för

erkännande af skillnadsbeslut, som afses i 6 §, uppställer dess granskning och stadsfästelse af svensk domstol, följer häraf, att frågan om de stadgade förutsättningarna för beslutets giltighet äro förhanden eller ej, är att anse som en bevisfråga, hvilken får och bör upptagas till bedömande närhelst den väckes. En rättshandling, som är beroende af ett dylikt skillnadsbeslut, kan alltså försiggå under antagande af beslutets giltighet, och den domstol, under hvars pröfning tvist i ämnet tilläfventyrs kommer, har att därvid undersöka och efter de i 6 § gifna regler afgöra, huruvida berörda antagande är riktigt eller ej. Med hänsyn till de svårigheter, som tvifvelsutän är förenade med bedömande af rättskraften hos ett skillnadsbeslut af ifrågavarande art, har det emellertid ansetts nödigt att anvisa sakägare en utväg att genom ett särskildt förfarande få skillnadsbeslutet underkastadt en fristående granskning af domstol och att, i händelse villkoren äro uppfyllda, därå erhålla domstolens stadfästelse. För det särskilda fall, som angifves i 7 §, är en dylik stadfästelse föreskrifven såsom obligatorisk. Det vill synas, som skulle förslaget nu angifna innebörd med större tydlighet framträda, om bestämmelsen angående rätt att påkalla stadfästelse af skillnadsbeslut i den blifvande lagen finge sin plats före stadgandet i 7 §.

Beträffande förfarandet vid sökande af stadfästelse och verkan af det i dylikt ärende meddelade beslut lider förslaget af oklarhet. Af motiven framgår, att man tänkt sig förfarandet — om det bör inledas genom ansökan eller genom stämning är lämnadt öppet — böra hafva karaktären af en verklig rättegång med partförhandling (»stadfästelseprocess»), hvaraf åter lär följa, att det beslut, som i samma rättegång slutligen meddelas, skall, i hvilken riktning det än utfaller, en gång för alla afgöra frågan om skillnadsbeslutets giltighet i Sverige. Förslagets lagtext, sådan den föreligger i 8 §, synes däremot ej lägga hinder i vägen för den uppfattning, att frågan om stadfästelse af ett skillnadsbeslut kan anhängiggöras och behandlas som ett vanligt ansökningsärende, i hvilket fall domstolens beslut, i händelse det innefattar bifall till ansökningen, visserligen bör hafva den verkan, att skillnadsbeslutet därefter är att anse som definitivt giltigt i Sverige. Men om domstolens beslut går i den riktning, att stadfästelse icke kan meddelas — exempelvis på grund af bristande utredning om någon på frågan inverkan omständighet — så torde, med sistnämnda uppfattning af ärendets beskaffenhet, samma beslut näppeligen lägga hinder i vägen för ansökningens förnyande eller för skillnadsbeslutets pröfning i sedermera tilläfventyrs uppkommen rättegång.

Gifvetvis bör nu anmärkta oklarhet afhjälpas. I fråga om den riktning, hvori sålunda erforderlig omarbetning bör gå, synes mig den

senast antydda anordningen bäst instämma såväl med den ståndpunkt, som förslaget i öfrigt intager beträffande erkännande af skillnadsbeslut, som med den granskning af hufvudsakligen formell art, som domstolen har att underkasta skillnadsbeslutet, innan stadfästelse därå meddelas. Äfven praktiska skäl synas mig tala för en lösning i denna riktning. Så t. ex. skulle eljest en lätt utväg öppnas för make, som önskade skillnadsbeslutet underkänt, att genom ansökan om stadfästelse och underlåtenhet att förete erforderlig utredning framkalla en dom, som lände den andre maken till förfång. Likaså skulle en anordning med fullständig process ofta erbjuda svårigheter i fråga om parters inkallande och hörande m. m.»

Justitierådet *Lilienberg* yttrade: »Utan tvifvel är det ur flera synpunkter af vikt, att ett af svensk myndighet meddeladt beslut kan erhållas, som afgör frågan, huruvida ett af myndighet i främmande stat meddeladt beslut om skillnad emellan undersåtar i annan stat, t. ex. Sverige, tillkommit under sådana förhållanden, att detsamma må här i riket lända till efterrättelse eller icke. Men den ovisshet, som därom kan råda, afhjälpes icke därigenom, att allenast den frågan uppställs: kan stadfästelse å skillnadsbeslutet meddelas? Ty i händelse ett nekande svar härå gifves, innefattar detta endast, att de förhandenvarande omständigheterna äro sådana, att ansökningen om stadfästelse icke kan bifallas. Svaret innehåller icke, och kan icke innehålla, ett positivt besked, att skillnadsbeslutet icke skall här i riket lända till efterrättelse, med andra ord, att det är ogiltigt. Vill man hafva klart besked i denna sak, måste frågan uppställas så: skall skillnadsbeslutet gälla eller icke gälla? Och man måste tillåta, att icke blott en begäran om stadfästelse må framställas, utan äfven, om så önskas och skäl därtill föreligga, en begäran om uttrycklig förklaring, att skillnadsbeslutet icke må här i riket lända till efterrättelse. En sådan förklaring, likasom ock en stadfästelse, måste, om den vinner laga kraft eller fastställs, vara definitivt gällande. Den förutsätter visserligen, om ansökningen göres af ene maken eller dess rättsinnehafvare, att den andre eller dess rättsinnehafvare höres; men detta lär förhållandet vara äfven om en ansökning om stadfästelse sker, enär en sådan likaväl kan kränka annans rätt som en motsatt förklaring; och för vinnande af enhet i afgörandet af frågan om skillnadsbeslutets giltighet torde denna fråga alltid, äfven om tvist i ämnet är anhängig vid annan domstol, böra hänskjutas till Svea hofrätts pröfning.

Det synes mig därför, som om det vore lämpligt att förändra dessa §§:s lydelse därhän, att frågan huruvida beslut, hvarom i 6 § sägs, må

lända till efterrättelse eller icke skall, ifall tvist därom uppstår eller eljest yrkande om frågans afgörande af rättsägande väckes, efter ansökan pröfvas af Svea hofrätt; hvarjämte borde tilläggas ett stadgande, motsvarande förslaget 7 §.»

Justitierådet *Skarin* anförde: »Stadgandena i 6, 7 och 8 §§ om giltighet här i riket af beslut, meddeladt af myndighet i främmande stat, om skillnad mellan undersåtar i annan stat, synas mig kunna föranleda vissa olägenheter och oegentligheter. Det kunde ju med tillämpning af dessa §§ inträffa, att olika svenska myndigheter bedömde frågan om det utländska skillnadsbeslutets giltighet här olika, och att samma beslut således i ett fall komme att lända till efterrättelse, men i ett annat fall lämnades utan afseende. §§:nas ordalydelse torde ej ens utesluta den tolkning, att, äfven om fastställelse å beslutet hos Svea hofrätt erhållits, däri genom blott skulle vara afgjord beslutets giltighet, när fråga vore om rätt för fränskild make att träda i nytt äktenskap, men att i andra hänseenden giltigheten af beslutet skulle bero på förnyad pröfning.

Det synes mig därför böra tagas i öfvervägande, huruvida ej lämpligare vore, att den utländska myndighetens skillnadsbeslut icke i något fall här lände till efterrättelse, innan fastställelse därå af Svea hofrätt meddelats. Sådan fastställelse kunde sökas af hvar och en, hvars rätt däraf vore beroende, hos hofrätten, hvilken, sedan vederbörande lämnats tillfälle att öfver ansökningen sig yttra, hade att öfver den då föreliggande ansökningen besluta. Meddelades fastställelse, borde denna sedan för alla förhållanden gälla, under det att afslag å ansökningen ej behöfde utgöra hinder för förnyad sådan af samma eller annan sökande.

En lagstiftning i nu angifvet syfte skulle nödvändiggöra omarbetning af dessa 3 paragrafer.»

4 Kap.

2 §.

Då den i första punkten stadgade grundsatsen uppenbarligen borde tillämpas äfven i det fall, att den omyndiga icke vistades här i riket eller här hade egendom, fann *Högsta domstolen* någon jämkning i stadgandets affattning vara erforderlig.

5 Kap.

3 §.

Högsta domstolen förenade sig om följande yttrande:

»Då den i §:ns första del stadgade grundsats lärer böra tillämpas jämväl i de fall, då enligt förslaget annan myndighets än domstols behörighet är beroende däraf, att någon äger hemvist inom den stat myndigheten tillhör, torde stadgandet böra erhålla en mera omfattande lydelse.

Med afseende å §:ns sista del hemställdes, att det här upptagna stadgande måtte erhålla en affattning, som tydligare angäfvde hvad enligt förslagets motiv åsyftades, eller att här vore fråga om fall, då hustru enligt lagen i den stat, makarna tillhörde, vore berättigad att hafva annat hemvist än mannen.»

4 §.

Justitierådet *Cassel* anförde: »Beträffande den påföljd, som i första stycket af denna § stadgats för det fall, att innehållet af främmande lag, som skall tillämpas, ej varder vare sig genom parternas åtgärder eller eljest för rätten kändt, nämligen att den väckta talan ej må bifallas, framgår af förslagets motiv, att man tänkt sig, att detta stadgande skulle äga tillämpning endast å tvister angående återgång af eller skillnad i äktenskap. Den affattning §:n i förslaget erhållit synes emellertid icke medgifva en sådan tolkning; och då det icke torde vara lämpligt att i alla de fall, då enligt förslagets lydelse tillämpning af påföljd för parts underlåtenhet att förebringa utredning om främmande lags innehåll, skulle kunna ifrågakomma, stadga, att den väckta talan ej må bifallas, synes mig en omarbetning af förslaget härutinnan vara erforderlig.

Det i första stycket använda uttrycket »part, som talan väckt» synes icke vara fullt tillfredsställande, då jämväl part, som är svarande och således icke i egentlig mening kan sägas hafva »väckt» någon talan, torde kunna komma att till stöd för i saken gjord invändning eller bestridande af väckt talan åberopa innehållet af främmande lag och således äfven vara skyldig att, under de i §:n gifna förutsättningar, styrka dess innehåll.»

Beträffande andra stycket af 4 § hemställde justitierådet, att det samma måtte erhålla sådan lydelse, att däraf framginge, det rätten vore

skyldig att anlita de medel till erhållande af upplysning om främmande lags innehåll, hvilka af Konungen kunde komma att anvisas.

Justitierådet *Petersson*, med hvilken justitieråden *Skarin*, *Huss* och *Lindbäck* instämde, ansåg lika med justitierådet Cassel affattningen af denna § vara mindre tillfredsställande, i det att bestämmelsen därom, att, i händelse innehållet af främmande lag, som skulle lända till efterrättelse, icke blefve tillförlitligen känt, den väckta talan ej finge bifallas, uppenbarligen ägde större räckvidd, än som enligt motiven vore afsedd och lämpligen borde däråt gifvas; och var justitierådet i öfrigt beträffande denna § ense med justitierådet Cassel.

Justitierådet *Lilienberg* ansåg, att i detta stadgande helt allmänt borde uttalas, att den, som i något af de fall, hvarom i denna lag sägs, vill beropa sig på främmande lag, skall vara skyldig att styrka innehållet däraf, såvida den myndighet, som skall tillämpa sådan lag, icke därom kan på annat sätt erhålla kännedom.

2:o) Förslag till lag om äktenskaps afslutande inför svensk diplomatisk eller konsulär ämbetsman i utlandet.

3 §.

Högsta domstolen hemställde att bland de uppgifter, som borde inflyta i den i denna § omförmälda kungörelse, måtte upptagas jämväl uppgift om de blifvande makarnas födelseort, där denna vore känd.

Med afseende å sista stycket i denna § erinrade *Högsta domstolen*, att affattningen ej återgafve den mening, som enligt motiven vore afsedd, nämligen att, ifall lysning skett här i riket, diplomatisk eller konsulär ämbetsman vore skyldig att förrätta giftermålet, utan att vidare kungörande ägt rum.

Justitierådet *Lilienberg* ansåg, att, då i 2 § endast talades om vederbörandes skyldighet i afseende å äktenskapshindren, vore det icke ur vägen att vid slutet af denna § eller möjligen vid 2 § tillägga en erinran om iakttagande af hvad 1 kap. 4 § andra stycket af den först behandlade lagen stadgar för där omnämnda fall, som icke rör hindren, utan formen för äktenskaps ingående.

4 §.

I fråga om sista stycket af denna § anmärkte justitieråden *Lilienberg, Huss, Lindbäck, Petersson* och *Cassel*, att här gifna föreskrift lämpligare syntes kunna meddelas af Konungen i sammanhang med tilldelande af uppdrag att förrätta giftermål.

Ex protocollo
Axel Dandenell.

*Utdrag af protokollet öfver justitiedepartementsärenden, hållet inför
Hans Maj:ts Konungen i statsrådet å Stockholms slott tors-
dagen den 31 december 1903*

i närvaro af:

Hans excellens herr statsministern BOSTRÖM,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena LAGERHEIM,

Statsråden: ODELBERG,
HUSBERG,
PALANDER,
WESTRING,
RAMSTEDT,
BERGER,
MEYER,
VON FRIESEN,
VIRGIN,

Justitieråden: PETERSSON,
QUENSEL.

Chefen för justitiedepartementet statsrådet Berger anmälde i underdånighet högsta domstolens utlåtande öfver de genom Kungl. Maj:ts beslut den 7 november 1902 till högsta domstolen remitterade förslag till

1:o lag angående vissa rättsförhållanden af internationell natur; samt
2:o lag om äktenskaps afslutande inför svensk diplomatisk eller konsulär ämbetsman i utlandet.

Efter att hafva redogjort för berörda utlåtande anförde departementschefen:

»Med anledning af de anmärkningar, som inom högsta domstolen framstälts mot de remitterade förslagen, hafva vissa ändringar i desamma

blifvit vidtagna. I afseende å dessa tillåter jag mig att i allmänhet åberopa hvad inom högsta domstolen blifvit anfördt.

Vid första kapitlet i förslaget till lag angående vissa rättsförhållanden af internationell natur hafva fyra af högsta domstolens ledamöter hemställt, att i händelse föreliggande lagförslag antages, lagen den 1 juli 1898 måtte blifva underkastad revision i syfte att frågor om anteckning i kyrkobok af utom riket slutna äktenskap, som ingåtts utan iakttagande af svensk lags föreskrifter, skola anmälas hos och i första hand pröfvas af vederbörande domkapitel. Till denna fråga torde det tillåtas mig att framdeles återkomma, därest nämnda lagförslag varder antaget.

Beträffande 5 och 6 §§ i 3 kap. af nyssberörda lagförslag, har högsta domstolen erinrat, att otydlighet förefunnes i afseende å omfattningen af de i nämnda §§ omförmälda besluts tillämpning, i det att affattningen kunde gifva anledning till den tolkning att jämväl hvad beslutet tilläfvventyrs kunde innehålla angående makarnes förmögenhetsförhållanden eller rätt till omgifte eller dylikt vore inbegripet under den meddelade regeln. En dylik tolkning är, såsom också af högsta domstolen framhållits, uppenbarligen ej åsyftad; till förekommande af densamma har emellertid en mindre jämkning i stadgandenas affattning ägt rum.

Med afseende å 8 § i 3 kap. har anmärkts, att förslaget lider af oklarhet beträffande förfarandet vid sökande af stadfästelse å ett af utländsk myndighet meddeladt skillnadsbeslut samt verkan af det i dylikt ärende meddelade beslut. I hvilken riktning den erforderliga omarbetningen bör gå, därom hafva emellertid inom högsta domstolen yppats olika meningar. På de af högsta domstolens flertal anförda skäl synes emellertid den lösning, som af detta flertal tillstyrkts, vara den lämpligaste och förslaget har därför blifvit ändradt i öfverensstämmelse med denna mening.

På grund af den anmärkning, som af tre af högsta domstolens ledamöter framstälts i afseende å rubriken till det första af de remitterade förslagen, har denna rubrik blifvit ändrad».

Departementschefen uppläste härefter de sålunda jämkade förslagen, nämligen till

1:o) lag om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap; samt

2:o) lag om äktenskaps afslutande inför svensk diplomatisk eller konsulär ämbetsman i utlandet;

och hemställde departementschefen, att förslagen måtte, jämlikt § 87 regeringsformen, Riksdagen till antagande föreläggas.

Med bifall till denna af statsrådets öfriga ledamöter biträdda hemställen tacktes Hans Maj:t Konungen i nåder förordna att till Riksdagen skulle aflåtas nådig proposition i ämnet af den lydelse bilagan litt. E vid detta protokoll utvisar.

Ex protocollo

Erik Ölander.
